Štev. 200. V Ljubljani, v soboto, dné 31. avgusta 1907. Leto XXXV.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26·—
za pol leta „ „ 13·—
za četrt leta „ „ 6·50
za en mesec „ „ 2·20

V upravništvu:
za celo leto naprej K 20·—
za pol leta „ „ 10·—
za četrt leta „ „ 5·—
za en mesec „ „ 1·70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEC

Inserati:
Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 „
za trikrat . . . . 9 „
za več ko trikrat . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona štev. 188.

Strassburg - Würzburg - Praga.

— — — — — Die Kraft,
die stets das Böse will
und doch das Gute schaft.
Goethe. Faust I.

18. t. m. se je vršil v Strassburgu mednarodni shod socialne demokracije. Shod bi bil moral biti impozantna manifestacija edinosti med internacionalno socialno demokracijo, bi bil moral začrtati program bodočemu skupnemu delu, bi bil moral rešiti probleme, ki silijo v socialni demokraciji na površje, odkar je Bernsteinov revizionizem začel razjedati sestav Marksove vrednostne teorije in njegove socialnorevolucionarne taktike. — Strassburški shod ni storil ne eno ne drugo, dasi se je z obilnimi frazami izkušala povdarjati internacionalna solidarnost, ki je pa v praksi ni. Nimamo povoda slikati stvari bolj črne, kakor je v resnici. Le oglejmo si resolucije, ki so se sklenile v Strassburgu. Vse so dolge, nobena ne pove, kako bi se moralo delati v prihodnje, ampak vse le povdarjajo, kako se delati ne sme in v prvi vrsti — nobena resolucija ni načelna, ampak se previdno giblje med revizionističnim stališčem in skrajnim radikalizmom. »Wasch mir den Pelz und mach mich nicht nass.««

Prva je antimilitarizmu. Cel teden so se sodrugi o tem prepirali v eni komisiji in v enem pododseku. In vendar bi za socialnega demokrata moralo biti v tem oziru stališče čisto jasno. Kolikor glav, toliko mnenj je bilo glede na to vprašanje. Drugače je mislil Hervé, drugače Bebel, drugače Jaurés, drugače von Vollmar, drugače Guesde. Konečno so se zjedinili, da napravijo resolucijo, v kateri se ne bo določilo, kako se ima v prihodnje proti militarizmu postopati, ampak naj se zgolj opiše, kaj se je dozdaj proti njemu naredilo. Tako je bila edinost dosežena, ne da bi eden ali drugi izmed socialdemokratov moral v tem oziru žrtvovati svoje posebno mnenje. Iz previdnosti niso resolucije niti spravili v plenarno sejo, ampak so jo v odseku soglasno sprejeli s protestom Hervéjevim. Resolucija je dolga celih 140 tiskanih vrst. Kar se načelnega vprašanja tiče — in zato se je šlo — ni v resoluciji povedano prav nič razun stara omlevica, da je vojska izrodek in sad kapitalističnega družabnega reda. Opisuje se potem na dolgo in široko, kaj so socialni demokratje storili, da vojske preprečijo in se nalaga proletariatu, da »z vsemi primernimi sredstvi« proti vojskam nastopi, da se ne bodo začele ali pa da se bodo vsaj hitro končale.

Potem imamo pred seboj resolucijo o strokovni organizaciji delavstva. Na eni strani se povdarja, da bodi strokovno delavsko gibanje čisto samostojno in neodvisno, kakor mora tudi biti neodvisno postopanje in taktika socialno-demokraške stranke, na drugi strani pa se zahteva, da naj bo razmerje med strokovno in strankarsko organizacijo tesno ter naj bodo strokovna društva »od socialističnega duha navdahnjena«. Vzlic temu slepomišarstvu in igranju z besedami ameriški in francoski sodrugi za to resolucijo niso glasovali in so oddali posebne izjave. Američani pravijo, da so ameriške strokovne organizacije trdnjave kapitalistovskega duha, Francozi pa hočejo popolno neodvisnost strokovnega gibanja od strankarskega.

Pravi tohuvabohu je resolucija glede na izseljeniško vprašanje. Ni čuda, saj niso samo delegati iz različnih držav bili o tem vprašanju med seboj needini, ampak sodrugi ene same dežele so se med seboj o tem prepirali, ne da bi prišli do sporazuma. Zato je tudi v tem oziru sklenjena resolucija klasična stilizacija klasičnega ovinkarstva. Dolga je tudi svojih 130 vrst. Pravi se v njej slovesno, da je ves proletariat vsega sveta solidaren, da je torej treba zavreči mnenje, da je dopustno izključiti te ali one delavce iz tujine od naseljevanja. Na drugi strani pa kongres izjavlja, da je »gotove vrste naseljevanje« nevarno za domače delavstvo in se predlagajo nekatere splošne določbe za izselnike. O tej resoluciji so v plenumu govorili samo trije govorniki, debata se je nato zaključila, da ne bi prišlo do kakih neljubih protestov. Vzlic temu so angleški sodrugi proti takemu kratenju svobode silno nastopili in začeli razbijati ter rjoveti.

Pride kolonialno vprašanje. V dotični komisiji je bila v večini frakcija, ki odobruje kolonizacijo; to frakcijo je vodil van Kol. Nasprotna minoriteta je pod vodstvom Kautskyja dokazovala, da je kolonialna politika čisto v nasprotju s socializmom, ker ne priznava enakosti ljudi in zapostavlja kolonizirance za kolonizatorji. Kautskyju je nasprotoval zopet njegov nemški sodrug Ledebour, za katerega se je zavzel tudi Bernstein, ki je dejal, da med civiliziranci ni nobene enakosti tudi po socialističnem programu ne. — Bernsteina je nato obdeloval David. Eden drugemu sta si očitala »neumnost«, »nelogičnost« in »zavijanje«. V plenumu pa je komisionalna večina sprejela radikalnejšo resolucijo. V njej se prežvekuje misel, da bo »zgolj socialistična država dala vsem narodom možnost, da se bodo kulturno razvili«.

Resolucija glede na žensko volivno pravico je zlasti v svojem zadnjem odstavku precej neprikrita brca dr. Adlerju, ki je gibanje za splošno in enako volivno pravico v Avstriji v strahu pred »klerikalkam« zavrl.

Ta needinost in razkosanost stoji. Toda prorokovati iz tega razpad stranke, kakor nekateri meščanski listi trdijo, je pretirano in prezgodnje. Mi menimo, da bo ta kriza internacionalno socialdemokraško gibanje izpremenila v reformna socialna gibanja posameznih frakcij po posameznih deželah. Posamezne nacionalne frakcije socialne demokracije so silnejše kot medla internacionala. Vsaka frakcija se mora ravnati po posebnostih dežele, v kateri deluje. Tu ne veljajo več Marksove in Kautskyjeve šablone. Socialni demokrati morajo računati z dejanskimi razmerami. V obče bodo morali postati socialnoreformni, da se bodo vzdržali v tekmovanju. Kajti teorija o tem, da stoje na eni strani velekapitalistiške stranke, na drugi pa sami proletarci, je danes bajka za otroke. Že raison d'etre sili danes socialno demokracijo, da opusti svojo revolucionarno negativo, izvzemši dežele, kjer je itak vse razrovano kakor v Rusiji.

Toda to so odkriti nasprotniki. Naj kdo reče, kar hoče, življenje je v stranki in tudi smisel za potrebe proletarca. Toda je še nekaj drugih nasprotnikov med nami in ti se sredi prihodnjega meseca zbero v Pragi. Kakšen kongres bo to? To je kongres splošnega liberalstva. Politični mrtveci, kojih politične funkcije so povsodi prevzele socialistične in krščanske stranke, se snidejo v Pragi, da pogrejejo svoj kulturnobojni program, ki je edino, kar še morejo riskirati. Ali nastopijo kot organizacija? Danes je že jasno, da nastopijo v Pragi organizirani framasoni. Sedaj, ko se povsod zbirajo in združujejo stranke z odkritimi načeli in jasnimi programi, bodo liberalci zborovali pod mističnim znamenjem trikota in šestila. Zbrale se bodo ponočne sove. O uspehu nihče ni v dvomih. V 18. stoletju je framasonstvo uspevalo, celo dva ali trije duhovni so bili posvečeni v njihove misterije. Uspelo je tudi na Francoskem, kjer katoličani niso organizirani. Mesto da bi delali in se združevali, so tajnostno kazali za tem ali onim, šepetajoč: Ta je framason! Varuj se ga! In tako so čakali na svojo pogibelj, kakor Mohamedanec na svoj kizmet. V Nemčiji pa se za framasone nihče ne zmeni. Približno toliko so mar ljudem, kakor učenci večnega Buddhe v Indiji, ki se bičajo, hipnotizirajo med seboj in požirajo kače. Naš vek ni za take tajnosti.

Zato med udeleženci praškega kongresa ne beremo skoro nobenega nemškega imena. Zbero se francoske, oziroma belgijske, italijanske in španske lože. O teh svobodomiselcih je vredno izpregovoriti par besed. Ne oziramo se na različne pravljice o framasonih, ampak porabimo znanstveni material v najboljši državnoznanstveni enciklopediji: Staatslexicon. II. B. Str. 873—876.

Romanska framasonska organizacija se nekoliko loči od angleško-nemške. Razlike ni toliko v bistvu, kakor v dejstvu, da je proti skalnatotrdni organizaciji nemških katoličanov »kulturni boj« nemogoč. Drugače na Francoskem in v Belgiji. Framasonsko delo je Diderotova enciklopedija, njihovo delo so vse francoske revolucije, njihovo delo je giljotina in umori kraljev. Njihova zločinska roka je ubila tri pariške nadškofe, njihovo delo je znana komuna od leta 1870, ko so svobodomisleci preje poklali vse drugače misleče, potem pa drug drugega morili ter hoteli mesto izročiti v roke nemški vojski. V njihovem »Bulletin mac.« od leta 1896 ter v Bulletinu od 1882 čitamo geslo: Bog je zlo, Bog je sovražnik, Bog je infamija! Leto 1887 je na letnem zboru francoskega masonstva Chailloux pozval skupščinarje, naj »začnejo boj proti klerikalizmu in vsem kraljem« v smislu društvenih statutov. (Bull. du Grand Orient de France 1887, str. 680.) Njihovo delo je naposled razkristjanjenje šole in zakona ter potlačitev verske svobode. Dognano je, da dela francoski Grand Orient dosledno na to, da se povsod uvede republika in poleg cerkve uniči tudi monarhija. Zastopniki te misli pridejo sredi prihodnjega meseca v Prago.

V Prago pa pohite tudi framasoni iz Italije. Kakšni svobodomiselni bratci pa so to? Oglejmo si jih po »Staatslexiconu«. Njihova organizacija pohaja od Mazzinijeve »Mlade Italije«. V njihovih pravilih se med drugim nahaja tudi svobodomiselna določba, da smejo umoriti zavratno vse osebe, ki so občnemu blagru napoti. V Italiji pod vodstvom Henrica Ferrija in profesorja Ghislerija, ki tudi pride v Prago, delajo na to, da se uniči papeštvo in cerkev ter organizirajo vsakoletne škandale v čast Giordanu Brunu, pri katerih dosledno po svojih pravilih vsakokrat zabodejo par policajev in menihov, ki »so občnemu blagru napoti«. Framason je bil tudi znani Oberdank iz Vidma, ki je hotel našega cesarja ob njegovem prihodu v Trst umoriti, pa so ga pravočasno prijeli in obesili. Mazzinianski svobodomisleci ga zato vsako leto v Vidmu slavijo in nosijo okoli njegovo podobo. Bratje framasonov so tudi anarhisti — morilci Luccheni, Malato, Acciarito in drugi. V framasonski italijanski organizaciji so or-

LISTEK.

Pismo s Kitajskega.

(O. Veselko Kovač, apostolski misijonar.)

Tsinanfu, 21. mal. srpana.

Kako bujno se razvija na Kitajskem revolucionarna ideja, pokazal je zopet najnovejši dogodek v sosedni pokrajini Ngan-hui.

V glavnem mestu imenovane provincije se vzgajajo policijski častniki za velik del cesarstva. Gojenci policijske akademije so imeli javne izpite. Prisostvoval jim je tudi cesarski namestnik z obilnim spremstvom. Ko pridejo na vrsto strelne poskušnje, pomeri naenkrat nekdo z revolverjem med navzoče goste. Prvi dve kroglji zadeneta po nesreči dva policijska stražnika, tretjo pa začuti navzoči cesarski namestnik med svojimi rebri. Nekaj nadaljnih strelov je nevarno ranilo še par mandarinov. V grozni paniki se je seveda občinstvo bliskoma razpršilo na vse strani. Podkralja so prenesli na dom, kjer je čez par ur izdihnil.

Kdo je izvršil ta drzni napad? Vodja policijske akademije sam. Seveda je prišel kmalu pravici v roke. Alarmirano vojaštvo je namreč takoj obkolilo policijsko akademijo. Vnel se je kratek, a vroč boj, ki se je končal s tem, da so prišli razun dveh vsi gojenci akademije pod ključ. Glavni zločinec, ravnatelj zavoda, ni sedel dolgo na zatožni klopi. Pribili so ga takoj na zid, živemu razparali prsi, iztrgali iz njih srce, ter še gorko darovali mrtvemu podkralju. Nato so mu odrobili glavo....

Morilec je pred smrtjo izjavil, da se ne boji umreti. Žrtvuje se namreč za sveto stvar, domovini v spas. Njegovo neustrašeno dejanje bodo posnemali brezštevilni sodrugi, ki so zapisali na svoj revolucionarni prapor: »Smrt Mandžurom!« —

S smrtjo podkralja En-min država ni izgubila bogvekaj. Z zmožnostmi, potrebnimi državniku, se ni odlikoval, z energijo tudi ne. Do visokega dostojanstva se je prerinil z mošnjo v roki. Tudi ljudstvo ne žaluje po njem. Izžemal ga je namreč do krvi. In ko so še pred par meseci v njegovi pokrajini stradali in umirali milijoni, se on ni zganil. S poporami je polnil svojo nikdar sito mošnjo... Bil je tudi ves čas svojega javnega delovanja zagrizen sovražnik inozemcev, zlasti misijonarjev. Za časa bokserskega ustanka je dal on sam, takrat še okrajni glavar v Šan-si, usmrtiti sedem misijonarjev. Ko so evropske oblasti sklenile s Kitajsko mir, bilo je tudi njegovo ime na oni listini, kjer so bili zaznamovani tisti, katere je imela zadeti za storjene zločine posebna kazen. A mošnja, njegova zvesta pokroviteljica, ga je rešila zaslužene kazni. Kmalu nato je začel vztrajno plezati po strmi državni lestvi in pred dvema letoma se je srečno povzpel do visoke podkraljevske časti. A maščevalna Nemezis, kateri je ubežal pred sedmimi leti, ga je sedaj dohitela . . .

Ta najnovejši atentat odpira sedaj vladajoči dinastiji na kitajskem prestolu pač skrajno žalostno bodočnost. Odgojitelj bodočih policijskih načelnikov — pa tako zagrizen revolucionar! Možje, katerih glavna naloga ima biti skrb za javni red, zasledovati in zatirati revolucionarna gnezda, pa sami najhujši prevratniki!

Sedanjih gojencev, katerih je več stotin, bo težko kateri prišel več do policijske službe. Vesel mora biti vsak, ki ga ne zadene smrtna kazen. A koliko mož, policijskih načelnikov, je že prišlo iz tega zavoda! In ni dvoma, da je večina izmed njih prešinjena z revolucionarnim duhom!

Tudi ni več bogvé kaka posebna tajnost, da je med visokimi dostojanstveniki mnogo pristašev revolucionarcev. Ti vsi so seveda pristni Kitajci. Zato pa vlada nastavlja na vplivna važna mesta zadnji čas le svoje pristaše Mandžurce. To je seveda le olje v ogenj!

Ni torej čuda, da se v časnikih že oglaša bojazen pred bližnjo prekucijo. Da izbruhne huda revolucija prej ali slej, o tem dvomiti bi ne bilo pametno. Če se vladi ne posreči s pomočjo vojaštva zatreti posamezne revolucijske poizkuse, bodemo imeli kmalu splošno vstajo. A čimbolj se bo odlašala, tem grozovitejša bo, ko izbruhne.

Lahko se reče: Kolikor mladeničev pošlje vlada na tuje, da se izobrazijo na inozemskih učiliščih, toliko revolucionarjev se vrne. Vsak izmed njih bode deloval več ali manj v revolucionarnem smislu.

Mladina, ki na vladne stroške pohaja tuja učilišča, bode narodu malo ali nič koristila. Kajti v dveh ali treh letih se tudi najpridnejši dijak ne more naučiti kaj prida. Poleg tega pa treba vedeti, da se mora večina izmed njih šele učiti jezika, v katerem se na dotičnem vseučilišču predava. Pravijo, da imajo Kitajci tako bistre glavice, da za to niti celega leta ne potrebujejo. A take trditve so več ko bajka!! Torej z nezadostnim znanjem jezika posluša učenec par semestrov svojega učitelja, potem pa se vrne doma z ošabno zavestjo, da zna vse, a je pri tem največji ignorant. In ti naj bodo potem učitelji višjih šol, višji uradniki, častniki . . .

V očigled takim žalostnim razmeram se lahko trdi, da se bliža Kitajska težkim dnevom . . .

V pokrajinah ob spodnjem Jang-ze-kiangu, kjer je še pred kratkim grozna lakota davila in pomorila milijone prebivalcev, imajo letos izredno dobro letino. A drugače se obeta nam v Šantungu. Prva žetev je izpadla v zadovoljstvo prebivalstva. A druga, glavna žetev, kaže prav slabo. Sirek, proso, koruzo, bombaževec — vse je že skoro pokončala suša. Več ko mesec dni pričakuje poljedelec željno vsak dan prepotrebnega dežja, a nebo je neprestano jasno ko ribje oko. Radovoljno so se pogani postili po več dni; podkralj je prepovedal klati govejo živino; bonci so hodili v procesijah po mestu od jedne malikovalnice do druge; prebivalstvo je obesilo nad hišnimi vrati zelene veje nekega drevesa, ki ima baje moč potegniti dež na zemljo: a vsa obilna spokorna dela in vse smešne vraže niso izdale nič.

Še strožjo pokoro nego pogani so delali mohamedanci.[1]) — Iz mesta Tainanfu so šli v dolgi procesiji šest ur daleč na božjo pot. Bili so tešč in kljub neznosni vročini vode še pokusili niso. Šele zvečer, ko so se vrnili domov, povžili so nekaj malega. Dva romarja sta pa zato na poti od slabosti mrtva obležala. Takih spokornih procesij so mohamedanci priredili šest. Toda Allah jih ni slišal . . .

Iz Pekinga prihaja vest, da se je celo cesar postil jeden dan, da izprosi od »nebeškega očeta« (thien-je) tako potrebnega dežja. A se zdi, da tudi »nebeški sin« ni posebno dobro zapisan pri svojem »očetu«, kajti na nebu ni opaziti še nobene oblačice. — Sicer pa je za večino pridelkov druge setve že prepozno. A če ne dežuje, tudi z ozimino ne bode nič; in tako bode glad prihodnjo zimo bržkone stalni gost v severnih pokrajinah Kitajske.

Dal Bog, da se to ne zgodi!

[1]) V Šantungu je 250.000 mohamedancev, v celem kitajskem cesarstvu pa jih je približno 20 milijonov.

ganizirani vsi iridentovci, katerih geslo je: Abasso l'Austria! Morte all'imperatore!

Nič boljša ni španska in južnoameriška framasonska organizacija, ki tudi pošlje svoje delegate v Prago. Ondotni framasoni so povzročili vse krvave meščanske vojske, ki do današnjega dne razjedajo ondotne države — morili so predsednike, preganjali katoličane, z bombami razgnali v zrak cerkve in javna poslopja. Saj je žalostnoslovita v tem oziru Barcelona, odkoder pride tudi zastopnik v Prago.

In če zdaj obrnemo pogled na nemški katoliški shod, ki se je ta teden vršil v Würzburgu, se nam odgrne veličastna podoba, kakoršne v zadnjem desetletju še nismo zrli. Tu ni bilo nobene umetno narejene edinosti, ki bi se izražala v prepornih in zavitih resolucijah, ampak vse je bilo spontanno, neposredno in izraz resnične prekipevajoče moči. Pokazala se je gospodarska organizacija katoličanov, delavsko strokovna, izobraževalna in verska. Tu ni bilo treba posebič povdarjati edinosti med posameznimi organizacijami, kajti tu ni bilo ne radikalcev ne revizionistov. Vseučiliščni profesor Spahn je pokazal, kako tudi katoličanom služi najvišja veda, ker je nasprotna liberalnemu napolznanju. V kulturni medsebojni tekmi so katoličani enakopraven in enakovreden faktor. Profesor Mayenberg je temeljito dokazal, da najmlajša hčerka modernega modroslovja, religijska primerjalna veda, krščanstvu ne more do živega. Krščanstvo je in ostane konfesija in sicer odločen dogmatičen sestav. Opat Norbert in škof Henninghaus sta naslikala bujno rast katoliške cerkve med pogani ter njeno kulturno nadmoč v kolonijah, na eni strani nasproti domačinom, na drugi proti liberalnim belim »Herrenmenschom« Nietzschejeve vrste. Zborovanje »Ljudskega društva« (Volksverein) je bila manifestacija, pred katero izgine Strassburg v pritlikavosti. 94 milijonov tiskovin je to društvo razposlalo po celi Nemčiji in koliko tiči v »Volksvereinu« tehničnega dela, koliko socialnega znanja, koliko gospodarske nadmoči! Koliko se je že storilo za cilj društva, ki je: pokazati s praktičnim delom s tem, da se z organizirano silo povzdigne delavnost katoliškega ljudstva na gospodarskem, političnem, znanstvenem in umetniškem polju, da je krščanstvo velikanska in odločilna kulturna sila v modernem veku! In to niso same besede, temveč vsako leto rode obilne sadove. V tej organizaciji so zbrane najlepše sile vsega nemškega naroda.

To nas veseli tembolj, ker se je ravno v Würzburgu dokumentirala kulturna vez, ki spaja tudi nas z največjo katoliško organizacijo na svetu. Tudi to je internacionala, toda ne internacionala strassburškega terorizma, enoličnosti in nasilja. Tudi ni to praška internacionala organizirane laži, brutalnosti in surovega zatiranja vsega, kar protiversko ne misli in misliti ne more. To je univerzalizem, ki v ljubezni spaja vse, kar je enega krsta, ene vere, ene cerkve. To je katoličanstvo, ki ne dela prosiletov, ampak prave konvertite. To je cerkev, ki jo nihče ne premaga.

V Ameriki in pri nas.

(Spisal dr. J. Schwegel.)

Solun, 9. avgusta 1907.

Naš kranjski rojak dr. J. Schwegel, ki je bival več let v Severni Ameriki ter se mnogo trudil za slovenske izseljence in je sedaj avstro-ogrski konzul v Solunu, nam je dal na razpolago naslednji zanimivi spis:

Večkrat slišimo in beremo, kolika je razlika med razmerami v Ameriki in Evropi. Navadno pa delajo to razliko le navidezni znaki. In spretni nasprotniki to navidezno razliko izrabljajo za dokaz, da kar je mogoče v Ameriki, ni mogoče v Evropi. Ako pa v istini Amerika hitreje napreduje, treba je tudi pomisliti, da je zemlja ameriška večinoma še neizrabljena, torej tudi rodovitnejša. Dalje je v Ameriki prebivalstvo manj gosto naseljeno. S časom se zravna tudi ta razlika in v Ameriki ne bodo razmere boljše od naših.

Razlika med Ameriko in Evropo je pač ta, da je pri nas doma brez koristi vezana energija, neizrabljena vztrajnost. Talenti naših izseljencev se razvijajo šele v Ameriki. In to je drugi vzrok za veliki kulturni napredek Združenih držav.

Razliko med Ameriko in Evropo dela v prvi vrsti različna razlaga ravnopravnosti. Belo pleme v Ameriki uživa popolno ravnopravnost v političnem in socialnem oziru, dočim jo pozna Evropa le v teoriji. Ravnopravnost pa se v Ameriki končuje tam, kjer se v Evropi pričenja, in sicer na gospodarskem polju. V tem oziru more v Ameriki svoboden človek iz nagiba osebne koristi napeti vse svoje sile ter pričeti inicijativo, kar ga usposobi za izredna dela tudi na korist splošnosti. Kakor je znano, so v Severni Ameriki železnice ono sredstvo, ki je v najvišji meri povspešilo gospodar. razvoj v razsežnih pokrajinah. To pa bi se ne bilo zgodilo, ko bi se državna oblast, kakor v Evropi, vtikala v vsako zasebno podjetje ter je ovirala. Pri nas državna oblast takoj v pričetku večkrat ovira novo podjetje s premočnim davčnim vijakom ter le prehitro zamori veselje do nadaljnih korakov. Koliko železnic bi se bilo zgradilo v Ameriki, ko bi država takoj odredila, da ti pijonirji napredka ne smejo dobivati od vloženega kapitala več nego 5, 6 ali 7 odstotkov? Ako se množi v železnicah investovani kapital, raste razmerno tudi brez rizika vrednost ob železnici ležečega obširnega sveta, koristi imajo od železnic vsi drugi poklici, in tako se širi napredek in blagostanje prebivalstva. Nedavno sem čital, da je v Severni Dakoti leta 1898. bila prodana četrt sekcije zemlje za 220 funtov strl. Sedaj, ko je zgrajena železnica, je bilo isto zemljišče prodano za 4.500 funtov, torej z dobičkom 2.000 odstotkov.

Razlika med Ameriko in Evropo glede na vrednost osebne svobode in inicijative se kaže pri podržavljenju občekoristnih podjetij. Evropski socialni politiki se tako navdušujejo za podržavljenje takih podjetij, da bode kmalu nad polovica prebivalstva samih državnih uradnikov. In v tem tiči nevarnost, da okameni vsa podjetnost. Pri nas vlada teorija, v Ameriki praksa. Nedavno je država Novi York sklenila »Public utilities bill«, zakon o javnih napravah. Ta zakon dovoljuje vladi najstrožje nadzorstvo vseh polujavnih družb in korporacij, ne da bi jim jemala zasebni značaj. Bivši ameriški poslanik v Londonu mr. Choate, ki je sedaj zastopnik največjih korporacij, se je izrekel, da je ta zakon naravnost prekucijski.

Po tem zakonu je država New York razdeljena v dva okraja, mesto New York z okolico in ostali del države. Oba okraja dobita vsak svojo komisijo peterih članov z nečuvenimi pravicami. Komisiji imenuje guverner. Komisija dobi oblast nadzorovati železnice in druga prometna sredstva, zaukazovati nove naprave, izpremembe, štatute za uslužbence in vse varnostne naprave. Komisija more zahtevati od družb knjige in listine ter jih natančno pregledati. Brez dovoljenja teh komisij ne more nobena družba dobiti nove koncesije, izdati novih delnic ali prioritet, sklepati pogodb itd. Namen tega zakona je, da preprečí škodo za javnost. Velika podjetja namreč skušajo dobiti v svoje roke vsa enaka druga podjetja. S tem pa omeje ali onemogočijo vsako konkurenco. Imenovani komisiji nadzorujeta vozne rede ter določata vozne cene za ljudi in blago, za plin in elektriko. Ako ima železnica premalo voz in strojev, zaukaže komisija, da železnica nabavi nove stroje in vozove ter položi potrebne nove tire. Komisija tudi pazi, da je železnična uprava nepristranska. Nedavno je ta komisija naložila petrolejnemu trustu (Standard oil compagny) 29 milijonov dolarjev denarne globe. Tako hoče in more komisija preprečiti znižane tarife na železnicah za posamezne večje družbe, ki hočejo zadušiti manjše konkurente in jih prisiliti k trustu. Komisija tudi skrbi, da se tovorne pošiljatve z določenimi tarifi ne dele med potjo, ampak kot celota prihajajo v določeni kraj.

Komisija pa se nikjer ne vtika v obrat, ako tega ne zahteva javna korist. Komisija le strogo nadzoruje, v obratu samem pa prepušča popolno svobodo zasebnim družbam, od katerih sposobnosti je odvisno vse podjetje. Komisija le pazi, da se brezvestni sebičneži ne poslužujejo nedovoljenih sredstev v škodo občinstva in javnih koristi.

Komisija uraduje od 9. ure zjutraj do 11. ure ponoči, da more vsak čas zaslišati pritožbe občinstva. V kavarno pač ti uradniki opoludne ne morejo zahajati. Sicer pa v Ameriki ne poznajo teh zaduhlih prostorov, kjer se trati dragi čas. Vse od komisije proti javnim družbam naperjene tožbe imajo prednost pred vsemi drugimi civilnimi tožbami, izvzemši volitvene tožbe. Vsak prestopek zakona ali komisijske naredbe se kaznuje pri železnicah z globo do 5.000 dolarjev, pri plinarnah in elektrarnah do 1.000 dolarjev. Vsak nadaljni dan je nov prestopek. Tako more pri železnici narasti globa v enem mesecu na 150.000 dolarjev.

Novijorški župan, Mac Clellan, je rekel o novem zakonu: »Prvič v naši zgodovini smo dobili dve komisiji s pravicami, ki jih je preje imel zakon, da določata pristojbine raznih železnic, plinarn in elektrarn, ki tvorijo vrednost 3,322.537,916 dolarjev, imajo na leto do 553 milijonov dolarjev ter nad 300.000 uslužbencev!!

Guverner pa sam imenuje to komisijo in, če hoče, iz ene same stranke. V tem tiči morda nevarnost, da člani komisije s časom postanejo politični strankarji, katere bi mogla nadzorovana družba podkupiti z večjimi svotami za strankarski sklad. Toda v Ameriki ne poznajo pesimizma, tudi korupcija ni še splošna bolezen, zato pravi Amerikanec: Črnogledov ne trpim!

Dolžnost je demokraškega naroda, da ima odprte oči in pazi na svoje uradnike. Ljudstvu, ki si izvoli slabega guvernerja, tudi boljše postave ne bi pomagale. Ljudstvo ima vlado, kakor jo zasluži. Novi zakon prepoveduje to, ker je bilo preje dovoljeno; zasebne družbe ne bodo mogle vreči na javni trg svojih vrednostnih papirjev, ki jih more komisija vsak čas uničiti. New York, največja in najbolj obljudena Zedinjenih držav, ima zakon, ki prepreči vsako goljufijo z delnicami, pokupavanje in izkoriščanje javnosti, nezgode vsled nezadostnih prometnih sredstev, refakcije in protekcije itd. Kar je v človeških močeh, brani ta zakon javne koristi. Zakon ne pozna podržavljenja, pa tudi ne krivičnega izkoriščanja ljudstva.

Ta zakon je dober vzgled, ki ga bodo hitro posnemale druge Zvezne države. Je pa tudi dokaz, da se velika gospodarska vprašanja ne morejo tako dobro in tako hitro reševati v velikih centralnih parlamentih, kakor pa v manjših zborih, koder se izjednačijo javne koristi in so ljudje bolj dovzetni za splošni blagor.

Tedenski pregled.

Jeseniška slavnost združena z letno skupskupščino S. K. S. Z. se je obnesla z vsestranskim uspehom. Minolo nedeljo so se prepričali prijatelji in neprijatelji, kako krepko napreduje med nami krščansko-socialna ideja. Iz vseh krajev Slovenije so prihiteli zastopniki naših organizacij, da proslave praznik desetletnice jeseniškega »Katoliškega delavskega društva«, združenega sedaj v lastnem krasnem »Domu«. Z ljubljanskim posebnim vlakom je došlo 500 udeležencev. Številni so bili gostje iz Idrije in iz Goriške. Veselje je vzbujal pogled na velikanski sprevod, v katerem je korakalo okrog 2000 gostov, vmes pa je bilo razvrščenih 25 zastav. Med udeleženci so bili tudi poslanci dr. Krek, Jaklič, Demšar, Pogačnik in Gostinčar. Po sv. maši je domači gospod župnik in svetnik Zabukovec blagoslovil novo poslopje in prostrano dvorano ter je pri tej priliki na navzoče imel krasen, navduševalen govor. Nato se je v natlačeno polni dvorani vršilo živahno zborovanje »Krščansko-socialne zveze« pod izbornim predsedstvom dr. Dermastia iz Gorice. Poročila zastopnikov iz vseh pokrajin je občinstvo poslušalo z vidnim zanimanjem. Na zborovanju se je sprejelo več važnih določb in nasvetov. Dr. Krek je pojasnjeval, kako naj »Zveza« v prihodnje deluje. Dr. Lampe je govoril o izobrazbi, o knjižnicah, o govorniških vajah itd. — Umesten je bil tudi sklep, naj »Zveza« oskrbi založbo lastnega narodnega kolka in narodnih žveplenk na korist izobraževalnim društvom v obmejnih krajih.

Da je tudi telovadba in veselica dobro izpadla, ni treba omenjati. Bog daj, da bi navdušenje, ki je vladalo pri tej skupščini, rastlo od dne do dne, da bodo vsi dobromisleči Slovenci prejkoprej združeni pod zastavo krščansko-socialno.

Shod nemških katoličanov. Letošnji katoliški shod v Würzburgu je že 54. te vrste. Katoliški Nemci, ki so tako lepo organizirani, so se udeležili tega shoda v tolikem številu, da je bilo samo delavcev pri slavnostnem obhodu čez 10.000, ter so imeli 250 zastav. Vse mesto je okrašeno. Župan je prepustil krasno slavnostno dvorano, ki je 102 metra dolga in 32 metrov široka, brezplačno na razpolago za zborovanje. Vse meščanstvo brez razlike konfesije je okrasilo hiše. (Kako pa v Ljubljani?) Shoda se je udeležil tudi ljubljanski škof dr. Jeglič. Na prvem generalnem zborovanju je bil z navdušenjem sprejet tudi predlog, naj se sv. očetu o priliki njegove zlate maše pošlje velika svota. Sivolasi škof würzburški označi za namen shoda, raznetiti, gojiti in povečati ljubezen, tako med seboj kakor tudi do drugih. »Borimo se proti zmotam, ne proti zmotenim. Shod naj vnovič poživi ljubezen do cerkve, rodbine in države.«

Tudi ogrski katoličani se gibljejo, to spričuje sedmi katoliški shod v Pečuhu, ki je bila z njim združena tudi veličastna evharistična slavnost. Sprevoda, v katerem je korakalo 20.000 vernikov, se je udeležil tudi minister na cesarskem dvoru grof Zichy in mnogo poslancev Ljudske Stranke. Mimogrede omenjamo, da se je ta stranka poživila in prelevila v krščansko-socialno; poteguje se v prvi vrsti za splošno volivno pravico.

Slovenci v Trstu. O priliki razvitja zastave pevskega društva »Ilirija« je v popoldanskem sprevodu korakalo 8000 Slovencev. Ko je došlo zastopstvo pevskega društva »Slavec« iz Ljubljane, je napadla neka banda takozvanih Mazzinijevcev združene Slovence, toda skupili so, kar so iskali; nekaj jih je pobralo pete, drugi so bili aretirani. — Žid »Piccolo« kliče sedaj na pomoč ne le kraljestvo, ampak kar vso trozvezo; peče ga, ker je videl na tisoče Slovencev. Ker se ne more drugače maščevati, dosegel je ta uspeh, da je ravnateljstvo prepovedalo slovesen obhod slovenskih društev o priliki petindvajsetletnice, ki jo praznuje jutri »Delavsko podporno društvo« v Trstu. Vsa društva, ki so napovedala udeležbo, naj bi šla z razvitimi zastavami popoldne na veselični prostor v okolico k Sv. Ivanu. A prišla je prepoved na veselje vsega židovstva. Italijanska zastava se sme povsod pokazati, a slovenska se zabranjuje!

Tittoni na Severniku in v Ischlu. Obisku italijanskega vnanjega ministra pripisuje avstro-ogrsko časopisje velik pomen. Zveza z Italijo je postala v Avstriji popularna, nezaupanje se je umaknilo zaupanju, trozveza stoji pomlajena in trdna (?).

Maroški dogodki. Iz Tangerja se poroča, da je novi sultan Muley Hafid že imenoval svoje ministre ter da je naročil, naj domačini pred njegovim prihodom Francozov

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Ta nar več svobodomislnost gleštaja na iblanskem rotuže, kar je že tku pu cel Iblan znan. Gespud žepan Hribar je zapuvedu usm sojm pejomtarjm gor ud Žaucka, pa dol du gespuda viteza, de žiher in tud more mislt usak, kar se mu lub, guvort, sevede guvort pa Buh na przaden drgač, koker ukažeja gespud žepan. Kedr se gespude žepane kašna punasreč in de ja pukidaja, tekat morja nafe skp tišat, kokr de b mel zapečatene; keder se pa iz kašna rečjo auscajhnaja — tu se sevede malkerkat zgudi — tekat morja pa usi na noge, uzet lampjone u roka in letat iz nim pu mest in na use kriple upit: »Žiuja Hribar!« Preduvić more kubilca zajahat, Bolču Pepe soja kureta upreč, dohtar Kokal frak ublečt in tku naprej, de je ta reč bl ofrtna. Tu je svobodamislnast, de s na morja leuš mislt.

Pr usak prložnast pa člouk tud na sme zaupit: »Žiuja Hribar!«, če ne jh dubi pu grb, de je vs plou.

Unkat, ke je tle špilu cirkus Horvat in sa ldje na konc špila zapuščal cirkus in pršlj u ale, je blu uzuni tku tema, de sa ldje kar iz glavam skp butal, ke se nisa vidl. Nahter hudamušneži sa se čez tu gor držal in rekl, de b blu bl pametn, če b gespud žepan u soj kancli na rotuže eneh deset lučk mn pržgau in jh raj pud Tibuli, kedr je zvečer kašna taka kumendja, de pu Iblane notr dere, prvošu. Ke sa se ldje tku pučas prbutal ke du tiste šrange, iz kera šine zaperaja, prletu je eden naraunast iz glava u tist brun, tku, de je znak nazaj na tla telebnu in ceu faklcuk vidu. U soj naudušenast, kot svobodamislec in prstaš gespuda žepana je sevede namest: »Ježeš, Marija!« zaupou »Žiuja Hribar!« Ldje pa tega špasa nisa zastupil, ampak sa mislel, de se če srumak iz preuzvišenega gespuda žepana zavle razsvetlave norca delat in začel sa udrihat po nem in ga brcat, de je na pu hin lezu dam in še zdej premešluje žalastn iz bulam na hrbte svobodamislnast iblanskeh leberalcu.

Unkat b se enmo tud hmal slab gudil, ke je u špase prašu enga rotuškega praktekanta, kdaj u soj pedesetletn jubilèum ubhaju udkar je rotušk praktekant ratu. Če b ja hitr preč na pulakiru, b jh fasu, de b jih mou za en lep cajt zadost .

Iz usega tega se vid, de se res u Iblan glešta svobodamislnast, de usak žihr misl kar če, sam gofla more zravn držat, de ker na zve, kua misl.

Men se ta svobodamislnast scer mal čudna zdi, ampak za pumagat ni tle prou nč. Leberalci s holt mislja ta svoboda glih tku, ket tatovi soj kšeft, ke prauja, de krade usak žihr in de mu nubedn nč na more, sam merkat more zravn, de ga na pugruntaja. Teh misl je tud sam gespud žepan, zatu pa tudi nubenga več na štrafa, če pu sojem misl, de le gofla drži, pa ga ma rad in če je zravn še ud žlahte žlahtnk, pa ga more bt ud sameh dubrot hmal konc. Pa ne sam guvort, tud delat na sme nubedn pu soj glau in vol, pa če b še tku prou delu. Tu se vid pr iblanskeh ta noveh hišah. Gespud žepan s je naprej uzeu, da se iz tem bl dehounm pršmajhla, de na sme nubedn več u Iblan take hiše zidat, de b na mela kašnga turnčka in bla tku mal bl kapelc pudobna in gespuda žepana bl u katolška luč pustaula. Ud tistga cajta pustaulaja na use hiše turnčke, drgač pa zidat na smeja. Ta nar leuš med tem turnčkastm hišam je pa na usaka viža dekliška šula na Blajvajsu cest. Ta hiša je čist pu moj gust. Jest, ke sm biu še mejčkn, sm tud zmeri delu glih take hiše iz pupirja, de sm muhe notr zapiru. Sam tu je škoda, de ja nisa pustavl preci zravn tiste jahalnce na Blajvajsu cest. Tam b še desetkat bl pasala, zatu ke je glih na tak furm zidana, kokr jahalnca. Tu sa falil, use ta druh je pa čist pu moj gust.

Tku pubožn je pa ratu iblansk žepan gespud Hribar šele zdej, udker je biu zvolen za državnga puslanca in sedi u klerekalnem klube na Duni. Preh je biu vs drgačn; preh ni pugervu, de b mogl na hiše turnčke delat in ga še sam na soja hiša ni tou nardet. Tu se vid, kulk drušna nardi in de je tist pregovar, ke prau, de pu slab drušn rada glava buli, čist resničn. Preh, ke je še gespud Hribar u ta slaba drušna iblanskeh leberalcu zahaju, je biu čist sferderban, udker se je pa začeu na Duni iz klerekalcm pajdašt, se je pa tku prebrnu, de je začeu u Iblan same kapelce iz turnčkm zidat, za trnouska precesja bender nost, srumake pudperat, kokr sm jm una sobota puvedu, in druge take dela usmilejna skazvat. Jest sm tega prebrnejna prou veseu, ke mam nad enem prebrnencam več dupadajejne, kokr nad devetndevedeset pravičnm: sam tega se bujim, de b ga zdej, ke je pršou iz Dunija u Iblana na ukance in se začeu spet sm pa ke iz leberalcm shajat, na pufrderbal in ga spet tku deleč prpelal, de b spet u ta stare pregrehe na padu. Tu me še mal tulaž, de ma za sojga prjatla, svetuvauca in spoudnika za božja čast unetga, ud farmanu ukul Medvod tku spuštvanga fajmeštra gespuda Berceta, de ga rihta in na ta prau pot drži. Če b tega na mou, b se že zdauni spet sputeknou in nazaj u grabn pregreh zvalu. In tu b na blu nč čudnga, zatu ke gespud žepan Hribar je člouk, mehek ket puhla repa in se ga usaka reč prime. Ja, če b biu on tku štantek, ket je dohtar Trilllar, pol b blu kej druzga; pol b se na blu za bat, de u spet iz tiča mš ratu. Dohtar Trilllar je druh tč; nega nubena reč tega sveta na premakne iz ubčinskega zastopa. Dohtar Trilllar je fant ud fare, ke se na ustraš usacga lerma in na vrže flinte prec u kuruza, ampak stuji ket skala, če se mu prou pud nugam vs pulitičn svet maje. Kedr je glih zavle negave pulitke preveč ruputajna, se pač usede hitr na ajznpon in se udpele kam h muri; tam se usede na kašna mrzla skala, de mu mal jeza vn putegne, pa se prfura spet nazaj in nau nekol douh, ke se u tist pregovar: »Pošl osla križem svet, nazaj t pride tak ket pred«, spremenu tku, de se u rekl: »Brci Trilllarja zad al spred, ustou u le u ubčinskem svet!«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

ne napadejo. Vsi tujci so Tanger zapustili. Ko se je razglasilo, da je nastopil nov sultan, so nastali med strankami v Tangerju silni boji; mesto je jelo na več krajih goreti. Tudi v Fezu je izbruhnila revolucija, rodovi plenijo po mestu.

Iz pisma ozdravljene Marije Finžgar na Brezjah, ki ga je sama sestavila in je bilo priobčeno v »Slovencu« od srede, posnemamo, da je bila ozdravljenka bolna tri leta. V bolnišnici je vrgla vsako jed nazaj ter ni vžila zadnje tri dni nič drugega kot led. Ker ni bila bolna samo na želodcu in črevesu, marveč tudi na srcu, zato se je niso upali operirati, ampak so jo poslali domu kot neozdravljivo. Zadnjih šest pred Vnebovzetjem Marijinem ni nič vživala, bila je povečem nezavestna. Leva noga je bila nerabna, ker se je v njej sušil mozeg in kite; trda je bila kot kamen, mrzla in zatekla. V Marijo pa je vedno zaupala. Dne 15. avgusta, ko so jo pripeljali v Marijino svetišče, je bila do darovanja onesveščena, pri povzdigovanju pa se je hipoma očvrstila. Sama piše: »Takrat sem hitro še precej lahko klečala, pri zadnjem evangeliju sem vstala. Po sveti maši sem šla trikrat brez pomoči po golih kolenih okrog altarja. Po spovedi in svetem obhajilu sem šla sama na voz. — Oteklina je v cerkvi izginila . . .

Državno zavarovanje proti uimam. V sredo smo brali v »Slovencu« oklic, ki pozivlja vse kmetovalce in posestnike, naj zahtevajo, da se vsi državnozborski zastopniki potegujejo za državno zavarovanje proti toči in drugim nesrečam, ki zadenejo vsako leto mnogo pokrajin. Ker se je ustanovila v avstrijski državni zbornici velika agrarna stranka, smemo upati, da se kmalu ustreže našim željam.

Čedna reklama. »Slovenec« je naštel celo vrsto framasonskih zastopnikov, ki so se priglasili za shod svobodomiselcev v Pragi, med njimi tudi take, ki si prizadevajo razrušiti in zapoditi Habsburžane. Delegata pošljejo tudi možje, ki sede kot puntarji in atentatorji v venezuelskih in nicaraških ječah. Znanstvenika na shod ne bo nobenega, pač pa večina belgijskih framasonov brez vsakega poklica. Za take ljudi dela »Slov. Narod« reklamo!

Raznoterosti. V Idriji je utonil hlapec J. Gnjezda iz Vojskega. — Duhovnih vaj v ljubljanskem Alojzijevišču se je udeleževalo 106 duhovnikov. — Dne 27. avgusta so se pričele velike italijanske vojaške vaje v simplonski okolici med Lesio in Tessinom. Skupno se vadi 62.000 mož. Avstrijo zastopa major Metzl. — V Šangaju na Kitajskem razsaja kolera; umrlo je že tudi več Evropejcev. Nevarnost se je pojavila tudi že po drugih obmorskih mestih. — Navdušenje pri shodu »Slovenske kmečke zveze« v Št. Juriju na Štajerskem je bilo velikansko. Liberalci so skušali motiti, a so pogoreli. — Saksonski kralj je bil v Bohinjski Bistrici in na Triglavu. — Na II. državni gimnaziji se prične šolsko leto šele s 1. oktobrom, ker se je mizarsko delo zakasnilo radi štrajka. — Avstrijski ministrski predsednik je prišel v Benetke ter je bil ondi pozdravljen od italijanske oblasti in avstrijske kolonije. — Iz Rusije se je izselilo lani 180.000 židov; pobrali so jo v Ameriko. — Pivovarne na Štajerskem, Dol. Avstrijskem, Kranjskem, Koroškem in v Trstu so sklenile kartel, ki imajo značaj organizacije delodajalcev. — Cesar se pripelje v Celovec k vojaškim vajam dne 4. septembra ob štirih popoldne; spremljal ga bo tudi prestolonaslednik. — Bivši jurist Iv. Kukla, ki je slepomišil dalje časa okrog in osleparil več častnikov za večje in manjše svote, je bil obsojen pred ljubljansko poroto na dve in pol leta težko ječo. — Tifus so dobili tudi v Maribor. — Po vsej Rusiji se je začelo uporno kmečko gibanje.

Godovi prihodnjega tedna:

Nedelja (angeljska), 1. septembra: Egid, Venera; ponedeljek, 2.: Antonin, Štefan; torek, 3.: Evfemija, Tekla, Erazma, Doroteja; sreda, 4.: Rozalija, Ida; četrtek, 5.: Beata, Viktorin, Lavrencij Just; petek, 6.: Pelagij, Hermogen; soboto, 7.: Regina, Bronislava, Anastazij.

V pevsko šolo „Ljubljane“.

Pevsko društvo »Ljubljana« priredilo je v torek zvečer, dné 27. t. m. v društvenih prostorih hotela »Union« predavanje o petju.

V pozdravnem nagovoru omenjal je predsednik g. R. Šturm, da z nocojšnjim večerom polaga društvo temelj pevski šoli, da ugodi želji članov, izraženi na izvanrednem občnem zboru, in da s tem nudi ukaželjnim članom in pevskemu naraščaju potrebno izobrazbo v notah.

V nadi, da bode ta šola vzgojila dobre pevske moči, ki bodo delovale v čast društva »Ljubljane«, in v procvit slov. pesmi, pozdravlja vse udeležnike kar najiskrenejše.

Nato je društvenik g. Sl. Ravnikar zelo temeljito in obširno predaval o petju in o glasbi sploh.

Na podlagi dokazov, v kolikor nam jih zgodovina o tem predmetu nudi, orisal je razvoj petja in godbe od starih kulturnih do današnjih narodov, v koliko je posamezen narod na glasbenem polju napredoval, in katerih godal se je v spremljevanje petja poslu-ževal. Nasprotniki cerkve radi očitajo, da ona vsak napredek ovira, toda ravno v cerkvenem petju in glasbi imamo dokaz, da so vsi veliki skladatelji komponirali cerkvene skladbe, ker so te višek muzikalne umetnosti. Trajni temelj je dal današnji glasbi slavni Palestrini, ki je prvi v sikstinski kapeli proizvajal petje, združeno z instrumentacijo.

Po natančno očrtanem razvoju današnje moderne glasbe prešel je predavatelj na zanimivo polje naše narodne slovanske pesmi.

Navedel je imenoma vse starejše in današnje skladatelje slovenske.

Povdarja nato pomen dotičnih skladb, ki so vzete iz motivov naše narodne pesmi in ki imajo isto trajno vrednost, dočim moderne skladbe, katere se z umetniškega stališča visoko cenijo, ne postanejo nikdar last naroda, ker se melodija ne strinja z dušo in čutom našega naroda.

Povdarja pomen pevske šole in konča z besedami: »Kakor je treba vsako kovino očistiti surovih primesi, da se pokaže čisto blago, tako je treba tudi pevcu, da se marljivo vežba, kajti v marsikateremu človeku leži pevski zaklad, ki ga je treba izkopati in izčistiti.«

Burni aplavz, kateri je sledil predavatelju, je porok, da so besede padle na rodovitna tla.

Društveni tajnik g. Potnik nato naznani, da bo društvo skrbelo za potrebne učne moči, preskrbelo vse potrebne učne potrebščine in **da se prvi poduk prične v soboto, dné 31. t. m.**

☛ **Pouk se bo vršil vsako soboto večer od 8. ure zvečer dalje!**

Prosimo vse ljubljanske somišljenike vseh slojev, da opozore znane jim mlade moči, ki imajo veselje do petja, na pevsko šolo »Ljubljane«!

Jeseniške novice.

i **Glasovi po slavnostih** dné 25. t. m. vjemajo se vsi v tem, da kaj takega nihče ni pričakoval. Nasprotniki so pred tednom v »Narodu« prerokovali, da bo cela slavnost »komedija«, da bodejo »klerikalci« obhajali pustni torek, udeležnike slavnosti so zmerjali s katoliškimi kužki. Na dan slavnosti pa, ko je prihajala z vsakim vlakom nova četa, in je bil širni prostor pred kolodvorom kmalu premajhen, ob pogledu na nešteto množico gostov iz cele domovine, in na 29 vihrajočih krasnih zastav, zaprlo je nasprotnikom sapo. Nekaj »Sokolov« je stalo pred svojo telovadnico in gledalo mimo korakajoče množice. Onemeli so, tudi oni kaj takega niso pričakovali. Samo nekaj grgrajočih, porogljivemu krohotu podobnih glasov, je bilo slišati iz njih srede, — drugega nič. Nihče se ni zmenil zanje. Župan, ki ni župan, storil je čisto prav, da ni pozdravil gostov v imenu občine, zakaj v imenu občine nima on čisto nič govoriti. Da bi le konsekventno tudi drugod in pri drugih prilikah ne nastopal kot župan, če ni župan. Zastav na Jesenicah ob cesti, koder je šel sprevod niso imeli samo: Ratečan (J. Mesar), pek Hauptmann, hotel Triglav, hiša, v kateri je mesar Herman, Jakob Ferjan in Schrey ter Lovro Baloh.

i **Jeseniško-savsko delavstvo** je ponosno na to, da ima toliko prijateljev po domovini. Sedaj, ko vidi, da ni osamljeno, da jih je veliko, veliko, ki čutijo ž njimi, dobilo je novega poguma. Še pogumnejše kot dosedaj hoče se v prihodnjosti boriti za resnico in pravico v krščansko-socialnem taboru.

i **Kje je izobrazba, napredek doma,** prepričali smo se ob nedeljski slavnosti na Jesenicah. Tolika množica, pa kako mirno dostojno in veličastveno je korakala! Cel čas nikjer nobenega izgreda! Pri govorih, koliko zanimanje! Poleg telovadbe občudovali smo krasno petje. Pevski zbor »Ljubljane« pod vodstvom g. Bajuka, pevski zbor ljubljanskih delavk pod vodstvom g. Hybaška, idrijski, domači in drugi pevski zbori so pokazali, da se pridno goji v našem taboru lepa slovenska pesem. In govorniški nastopi priprostih mladeničev iz delavstva, omenjam zlasti mladeniče iz Mengša in Št. Vida nad Ljubljano, ali ne pričajo, da se mladina pri nas res izobražuje in vnema za pravi napredek? Pa jih je »Narod« prejšnji teden pomiloval, da se le zabitosti učijo v »klerikalnih« društvih. Zelena nevoščljivost!

i **Idrijčane** moramo še posebej pohvaliti, prišlo jih je iz take daljave 70 z močnim pevskim zborom. Res občudovanja vreden zgled navdušenosti za dobro stvar. Ko bi bili okoličani tako navdušeni, bile bi v nedeljo Jesenice desetkrat premajhne, da bi bile mogle sprejeti vse goste.

i **Prva dramatična predstava** v »Delavskem domu« bo v nedeljo na Mali Šmaren zvečer. Igra je lepa. Natančnejše prihodnjo soboto.

i **Nedeljski obhod** zelo bode v oči liberalce. Svojo onemoglo jezo so v »Narodu« za enkrat izlili na jeseniške ognjegasce, ki so korakali na čelu sprevoda. Niti brk g. načelnika Krivca ne morejo pustiti pri miru. Najbrž se jim še iz nosa cedi — znamenje otročajev. No, in shramba gasilnega orodja jim ni povšeči! Vprašamo te golobrade »gasivce, ki so bili slučajno v nedeljo na Jesenicah«, ali morda ne vedo, da je občina postavila gasilni dom, in da je torej tudi njena dolžnost, da ga vzdržuje? In kdo je v prejšnji dobi gospodaril na Jesenicah, kdo ovira zdaj redno občinsko gospodarstvo? Otročaji, jezik za zobmi!

i **Uro z verižico** je izgubil nekdo v nedeljo. Na privesku je vdolbljeno ime Franc Vitovšek. Dobi jo v župnišču.

i **Javna telovadba** v nedeljo je takoj prvo uro privabila 10 novih članov v telovadnico. Le pogumno naprej!

Brzojavni pozdravi skupščini »Slov. kršč. socialne zveze« na Jesenicah. Dopis.

Würzburg. Srčen pozdrav vsem zborovalcem »Krščansko socialne zveze« — Jeglič, škof.

Cividale. Mogočni četi, zbrani pod krščansko zastavo pozdrav beneške Slovenije! — Trinko, dr. Gruden, dr. Capuder.

Maribor. Krščanska izobrazba bo storila naše ljudstvo nepremagljivo proti vsem sovražnikom! — Uredništvo »Slovenski Gospodar«.

Maribor. Iskreno pozdravljamo svoje sobojevnike in somišljenike. — Izobraževalno društvo v Studencu.

Maribor. V izobrazbi je moč, zato želi uspeha Vašemu delu — »Slovenska kmečka zveza« za Štajersko.

Maribor. Pozdravljamo Vas, osobito vrlo katoliško narodno mladino. — Uredništvo »Naš Dom«.

Maribor. V delu za ljudstvo izobraženi krepko naprej! — Dr. Korošec, dr. Verstovšek, Leskovar.

Št. Pavel. Iskreno pozdravlja — »Izobraževalno društvo«.

Gorenja Sv. Kunigunda. Živela slavna »Kršč. socialna zveza« na svojem zborovanju! — Bralno društvo pri sv. Križu nad Mariborom.

Gorica. Zadržan prisostvovati delavskemu slavlju, pozdravljam zborovalce z željo, da bodi prihodnja skupščina v Gorici. — Dr. Breceli.

Miren. V duhu združeni z Vami kličemo: Naprej na delo krščansko! — Rojec, župnik.

Malnice. Vsem tovarišem somišljenikom, posebno pa abstinentom najiskrenejši pozdrav! — Fr. Šumar, mladenič.

Ljubljana. Obžalujem, da se radi nujnih opravil ne morem udeležiti. Pozdravljam udeležnike. Naprej za ljudsko omiko. — Rašica.

Ljubljana. Pozdrav slavnim zborovalcem. — Odbor trgovskih uslužbencev v Ljubljani.

Ilirska Bistrica. V duhu z vami kličemo s skalnatega Krasa naprej krepko za verne, narodne in delavske pravice. — Izobraževalno društvo »Trnovo«.

Idrija. Nevstrašeno na sveto delo! — Uredništvo »Zore«.

Litija. Čast delu, slava in pozdrav zborovalcem. — Za »Izobraževalno društvo« Franc Rojina, Bric Oroslav.

Selce. Izpod kremenitega Ratitovca kličejo vsem vrlim zborovalcem: Bog in krščanska organizacija naj vodita do sijajne zmage nevstrašeno. — Rant, ameriški župnik; Rožnik, župnik; Šmid, župnik.

Št. Vid pri Vipavi. Bog blagoslovi novi dom! Zbrani sobratje pozdravljeni! — Izobraževalno društvo Poddraga.

Metlika. Vsem zbranim bratski: Na zdar! — Telovadni odbor »Metlika«.

Železniki. Naprej na delo krščansko za slovensko ljudstvo proti svobodomiseljcem! — Klopčič, župan; Demšar, Vebar, Grošelj, Trojar, Kosem, Klopčič, odborniki; Smolej, kaplan; Dvorni Tine, Lotrič Ignac, Markelj, Stalc.

Zrna. Na delo nebeški rosi blagoslov in zarod v Slovencih poraja se nov. — Katol. izobraževalno društvo.

S krasnimi pismi so zborovanje pozdravili: Slov. kršč. društvo »Domovina« v Gradcu in vrli mladeniči bralnega društva pri Sv. Križu na Murskem polju.

Idrijske novice.

i **Društvene shode** napravi katoliško politično društvo za idrijski sodni okraj v soboto, oziroma nedeljo v Idriji, Ledinah in na Gori. Poročal bo državni poslanec Josip Gostinčar. S tem bo jako ustregel svojim volivcem, ki so vedno želeli za poslanca moža, ki bi večkrat prihajal k njim. Prihodnje nedelje bo govoril še na več krajih našega sodnega okraja.

i **Na Jesenice** je bilo pohitelo k otvoritvi »Delavskega doma« nad 70 članov in prijateljev naše katoliške delavske družbe. Povrnila je družba s tem poset, ki so ga ji napravili Jeseničani ob blagoslovljenju zastave, ki je po blagoslovljenju prvikrat sedaj javno zavihrala na Jesenicah. Vsi izletniki hranijo najlepše spomine na jeseniško slavnost, ki se je tako lepo izvršila. Čast tudi nasprotnikom, ki se znajo drugače vesti nego idrijski liberalci in liberalni socialni demokratje. Na Jesenicah pač Julčeta nimajo, Anteta so pa svoj čas pognali.

i **Gozdni delavci** so se razveselili, ko so čuli, da se namerava zboljšati njih stanje, ker so bili leta in leta popolnoma pozabljeni. Poslanci, zlasti dr. Krek in dr. Žitnik, so že pred leti mnogo storili, da bi se primerno zavarovali naši gozdni delavci. A ni šlo, ker se je vedno odgovarjalo, da se ne potrebuje stalnega delavstva. Prišlo je tako daleč, da je sedaj samo še 15 stalnih gozdnih delavcev, ki so zavarovani tudi za starost, ker so pri bratovski skladnici idrijskega rudnika. Svoj čas pa jih je bilo do 100, zlasti, dokler je bilo pod rudniško direkcijo tudi gozdarstvo. Tedaj so bili gozdni delavci kakor rudarji v bratovski skladnici ter so imeli iste ugodnosti, n. pr. zdravnika tudi za družino, žito, drva. Ko pa so ločili upravo gozdov od uprave rudnika, so mislili na vse, pozabili so edino — gozdne delavce. Kmalu niso vedeli, kam ž njimi. Dasi so jih morali imeti, ako so hoteli izvrševati pogodbe, kakor rudnik oskrbovati z drvami, trdili so, da ne potrebujejo stalno nastavljenega delavstva, češ, da ni dela. Drugi so zopet rekli: Saj je vendar bolše, ako delavec ni stalno nameščen, ker si potem lažje prebira, ako mu kje ni všeč. Zadnji čas se je jela zopet razvijati zadeva. Kakor pa čujemo sedaj, vse skupaj ne bo mnogo vredno, ako se tako izvede, kakor se govori. Sedaj je 15 stalnih delavcev, ki so pri bratovski skladnici. Ti ostanejo kakor so, le dnina bi se jim nekoliko zvišala, da bodo mogli priti do nekaj višje pokojnine. Na novo se zavaruje 75 delavcev, a ne pri bratovski skladnici v Idriji. Kako visoko bodo zavarovani, menda še ni določeno. Ko bo kaj gotovega, sporočimo.

i **Vojsko in Žiri** pečeta od državnozborskih volitev sem liberalce. Zato bi radi organizirali ta kraja. Osrečiti ju nameravajo s »Kmetskim in delavskim izobraževalnim društvom«. Snovatelji društev so Julij Novak, Janko Mačkovšek, Franc Levstek in Srečko Likar, sami kmetje in delavci z žuljavimi rokami. Najbolj se nam še dopade, da snuje Julče Novak izobraževalna društva, tisti Julče, ki se je tako vzgledno olikano obnašal 13. in 14. julija. Pobalinov med Slovenci ni potreba, proč torej tudi s takimi društvi, kjer se je mogoče kvečjemu pokvariti!

i **Razgrajači** od dne 14. julija so bili kaznovani 27. avgusta od c. kr. vladnega svetnika Kremenška. Ali sta bila povabljena tudi Kristan Anton in Julij Novak, danes še ne moremo poročati.

i **Občinska blagajna** se je zopet napolnila. Ker je bila že precej suša, spomnili so se starega sklepa občinskega odbora ter pričeli zadnje dni po mestu lov na kužeta. Ako kak pes ni našel dobrotnika, ki bi zanj položil 12 kron, pa je moral iti z mojstrom. Več občinskih javnih naprav je sedaj zagotovljenih, ki bi morale radi pomanjkanja gmotnih sredstev počakati.

i **Liberalna radovednost.** Liberalec I.: »Ali ni bilo letos na cesarjev rojstni dan župana in svetovalcev k maši, ker bi se radi prikupili vladi, da bi bila mestna realka podržavljena, ali niso šli zato, ker bi se radi zamerili, da bi ne bila podržavljena? Nekateri so menda zoper podržavljenje.« — Liberalec II.: »Veš kaj? V »Slovencu« naj bi bil natisnjen najin pogovor, pa bo »Narod« povedal«.

i **O mestni realki** čitamo v zadnji številki »Zore« naslednje: VI. izvestje mestne višje realke v Idriji za šolsko leto 1906/07 vsebuje članek, gosp. Baeblerja: Radioaktiviteta in razpadanje atomov ter šolska poročila. Iz teh razvidimo: Koncem leta je bilo 192+1 (privatist) dijak, v prvem razredu 51, šestem 21, v pripravljavnem tečaju 35. S Kranjskega 44, s Primorskega 35+1, s Koroškega 2, s Štajerskega 5, z Nižje Avstrije 1, z Ogrskega 1. Slovencev 190+1, Nemca 2, eden v prvem, drugi v petem razredu. Iz Idrije, oziroma najbližje okolice jih je bilo 99. Uspehi so sledeči: I. red z odliko 7; I. red 148; II. red 22; III. red 4; ponavljavni izpit 11; neizprašan 1 (privatist). Dovršilo je torej ugodno skoraj 88 %; odliko jih ima pa okolu 3·6 %, v treh razredih (III., V., VI.) ni nobenega odličnjaka. To je žalostno. Znano je, da sme biti učni jezik na realki slovenski. Ker ni knjig slovenskih, je to res nemogoče — pač so pa bili pred leti tedanji profesorji na tej realki prvi, ki so sklenili pisati, a menda ne spisati šolskih knjig. Grajati pa moramo, da se poučujejo predmeti v nemščini, za katere že imamo učne knjige, n. pr. matematika za I. razred! Učiteljski zbor sestaja iz ravnatelja ter veroučitelja, 4 pravih in 4 namestnih učiteljev ter obeh učiteljev telovadbe in risanja. Brez izpitov so 4 namestni učitelji, 3 pravi učitelji so došli v Idrijo kot profesorski kandidatje, ostala dva (veroučitelja in učiteljev telovadbe ter risanja ne štejemo) ništa imela več kot dve leti prakse. Kdor vé, kako bore malo, skoraj nič pedagoške in metodološke izobrazbe dobi bodoči učitelj na vseučilišču, dalje upošteva, da imata izmed strokovnih učiteljev na realki s šestimi razredi le dva nekoliko prakse pred nastopom na ta zavod, ostali pa nobene, so deloma šele na zavodu naredili izpite, da sta dalje poučevala v VI. razredu dva, oziroma trije brez izpitov, ta se bo za glavo prijel. Ne gre se nam za osebe, le za stvar. Poleg tega seveda obstoje vsi nedostatki občinskih zavodov i kar se tiče nastavljanja (v Idriji tudi odstavljanja) profesorjev i nadziranja dijakov. Odtod brzojavke idrijskih realcev velikemu Slovanu, odtod udeležba realcev pri političnih demonstracijah; profesorski zbor je mrtev napram dejstvu, da postaja dijaštvo priganjač liberalne stranke. Naša zahteva je, da se realka podržavi; to zahtevajo tudi intelektualni interesi slovenskega naroda, ne le žalostno gmotno stanje idrijskega prebivalstva. Naši poslanci naj se na to ozirajo!

Domače žganjarne.

Znano je, da je finančni minister meseca julija sklical nekaj poslancev in kmetskih posetnikov, ki se bavijo z domačo žganjarijo, na posvetovanje, katere olajšave od strani finančne oblasti bi bile potrebne, da se kmetom omogoči brez posebnih sitnosti izrabiti zakonito določeno oprostitev od davščin pri kuhanju žganja iz domačega pridelka, sadja, tropin itd. Pri tej enketi so zastopniki kmetov navedli vse, kar otežkočuje pravzaprav onemogočuje izrabiti pridelano blago, ker so sitnosti s tem v toliki meri spojene, da se rajši opusti poraba pridelka. Osobito veliko sitnost dela to, da se mora že do sredi oktobra naznaniti, koliko se bo kuhalo žganja v prihodnjem letu in iz katerega blaga, ko kmetovalec pač ne ve, kaj bo v prihodnjem letu sploh pridelal, n. pr. sadje, katerega sedaj že tretje leto ni. Istotako se je zahtevalo olajšave, če nepričakovane ovire nastanejo, da se sme prenehati s kuhanjem žganja, kar pa je sedaj kaznivo in sicer se narekujejo kazni, ki presegajo sploh vso vrednost blaga. Ker posli zahtevajo vedno več pijače, zahtevalo se je od strani kmetovalcev, da se tudi večji kontingent, to je večja množina litrov dovoli posameznim kmetom.

Nato je finančni minister sedaj začasno dal sledeči odlok. Najprej pravi, da je naročil

finančnim oblastvom, da sestavijo poljudno spisan pouk, kako je pri domačem žganjarjenju postopati, da se ne kršijo dotične postave ter da se s tem kmetovalci obvarujejo glob. Istotako se naroča finančnim oblastvom, kako jim je v tem postopati in kako imajo uporabljati zakonite določbe ter pri temu varovati kmetovalce, v kolikor je sploh dopustno v zakonu. Prenaredila se bo napovedna dolžnost in pri tem olajšala napoved. Skušalo se bo ugoditi tudi zahtevi, da se sme prenehati s kuhanjem, če nastanejo nepričakovane ovire, n. pr. obilno delo, bolezni v rodbini itd. Obljubljeno je tudi, da se bo množina davka prostega žganja povišala. Posebne vrednosti pa je, da je finančna oblast pripravljena pogoditi se za primerno malo svoto, da potem odpadejo vse sitnosti kontrole in tudi ovire prodaje tako nakuhanega žganja, sedaj pa se sme davka prosta kuha le za dom porabljati.

Nekaj olajšav se je v tej enketi doseglo, pa ožji odsek, ki je bil od enkete pooblaščen vršiti pogajanja s finančnim ministrom, in kojega član je tudi poročevalec teh vrstic, se ne zadovoljuje s tem odlokom ministra, ker so obljubljene olajšave nezadostne, pa tudi nejasne; zato se mora akcija v tem oziru nadaljevati in če treba zakonodavnim potom dognati v prid kmetovalcev, ki so pač opravičeni brez nadaljnih ovir izkoriščati vse pridelke v kmetiji, od katere itak že plačujejo davke.

Posl. Povše.

Vknjižba lovskih pravic.

Postojnska državna graščina je l. 1863 v odkupnem in regulacijskem postopanju 19 vasem odstopila v last 5000 oralov sveta, a si »na večne čase« pridržala lovske pravice na tem svetu. Menda vseh raznih pritožb sedanjih posestnikov zaradi lova pa je c. kr. finančna prokuratura šele meseca decembra 1906, torej čez več nego 40 let pri okr. sodniji v Postojni v imenu c. kr. erarja vložila prošnjo za vknjižbo lovske pravice. Ker pa so bila zemljišča med tem potom agrarnega postopanja razdeljena na približno 500 posestnikov, dobili so vsi posestniki črne zaplate v zemljiški knjigi. Nevolja posestnikov je bila sedaj še večja. Nekateri so se že pred leti obrnili na svojega državnega poslanca, naj jim pomaga. Vsi koraki in tudi pritožba upravnim potom so bili doslej brez uspeha, ker fiskus je — fiskus. Nato je 24 prizadetih posestnikov po postojnskem odvetniku vložilo proti pravosodnim sklepom prve instance rekurze na deželno sodnijo. Ta je letos meseca aprila ugodila vsem rekurzom ter proglasila vknjižbo lovske pravice kot nedopustno in neveljavno sklicevaje se na § 1. lovskega patenta iz leta 1849, po katerem je lovska pravica neločljivo zvezana z lastnino zemljišča, in na dejstvo, da posledobna vknjižba ni dopustna, ker lastniki zemljišč niso več prvotni pogodnik iz l. 1861, ampak njihovi singularni nasledniki. Finančna prokuratura pa je vložila revizijske rekurze na najvišje sodišče, ki pa je nedavno pritrdilo pravnemu naziranju deželne sodnije in zavrnilo vse rekurze finančne prokurature. S tem pa stvar še ni končana. V tem slučaju je le pojasnjeno, da lovska pravica pač pristoja lastniku dotičnega zemljišča, ni pa rešeno vprašanje, ali sme lastnik zemljišča tudi sam izvrševati lovsko pravico in pod kakimi pogoji jo drugim odstopiti v izvrševanje.

Socialni demokratje v Mokronogu

Srečen je bil naš trg pred 14 dnevi! G. Kopač iz Gorice je prišel obiskat semkaj svojo sestro in si mislil: »Dobro bi bilo, če napravim socialnodemokratičen shod.« Zgodilo se je. »Pri Lipi« so ga zbobnali. A le malo je bilo udeležencev. Shod je počastila mokronoška inteligenca krojač Glušič, katerega priporočamo najtopleje vsem našim somišljenikom, klepar Koračin, deželni inžener Zajc, čevljar Smrekar, kontrolor Vencajz in drugi. Za predsednika se je sam postavil neki Debelak. Kaj je ta človek, se ne vé. Rekel je, da je abiturijent, da je pisatelj Borisov, da je bivši posestnik gostilne pri »Škrjancu«, ki jo je prodal »Katoliški tiskarni« za 60.000 K. Kaj je Kopač govoril, ve že celi svet, ker so njegovi govori stereotipni. Shod se je končal čez dve uri, drugega ni bilo hudega. Večina je šla pred zaključkom domov. Le toliko še omenimo, da so zapisnikarstvo na tem shodu najprvo ponujali čevljarskemu pomočniku, zatem krojaču, pa nihče ni hotel sprejeti, nazadnje ponudijo mokronoškemu učitelju Fratarju, ki je sprejel to službo. Hvala mu v imenu vseh sodjaldajmokrastov! A g. predsednik Debelak je izginil v torek iz Mokronoga neznano kam. Samo to prosimo, da nam pové, kdaj bo vrnil brivcu 16 K, zakaj je prodal brivčevo kolo, kje je skupljeni denar, kje je obleka, ki mu jo je posodil g. učitelj Pleskovič? Na drugi strani pa častitamo mokronoški inteligenci, ki je Debelaka prepeljavala kakor kakega slona, mu stregla, a sedaj ga zasledujejo orožniki. No, pa kaj se hoče, po socialdemokraško smo vsi »glih«: Šuštarji, inženerji, špenglarji, žnidarji in gospodje iz komesije!

Pošta na vojaških vajah.

Sedanje vojaške vaje ne vzbujajo velikega zanimanja samo med vojaškimi strokovnjaki, ampak med vsemi, ki se zanimajo za razvoj in napredek naše armade. V prvi vrsti je pomembna izprememba v vrhovnem vodstvu generalnega štaba, ki je podvzelo popolnoma novo taktiko na letošnjih manevrih. Razen tega bodo rabili letos celo vrsto novih naprav, kakor zelo spretne gorske baterije, prvikrat na vojaških vajah uporabljene električne svetilke in najmodernejšo bojno napravo, zrakoplovni oddelek. Posebno veliko pozornost so letos posvetili pošti, ki naj nima samo naloge, da donaša hitra poročila vojaštvu med seboj, ampak mora biti nekaka pripravljalna šola za resne slučaje, za eksaktno poštno zvezo moštva z domovino in posameznih čet med seboj. Da bi bila sedanja pošta v resnem slučaju zelo pomanjkljiva, o tem ni treba govoriti. A ne samo to, ampak v vojski se je treba ozirati tudi na moralno stran vojakov. Treba jim je poročil in vesti iz domovine, od domačih itd., a za vse to je treba čisto nove poštne naprave in taktike. Seveda ima vojaška pošta mnogo več težkoč v svojem poslovanju, kakor normalna pošta. Čete na vajah ali v vojski menjajo svoj položaj od dne do dne, od ure do ure in vse to je treba poročati dotičnim oddelkom po najkrajši poti ter zraven vse izpremembe javljati centralni pošti. O velikem pomenu dobro delujoče vojaške pošte v slučaju vojske se je v Avstriji v posameznih listih že večkrat pisalo in povdarjalo. Sedaj je treba poskrbeti, da se v času vojaških vaj za to sposobni ljudje v tej stroki izobrazijo, da bi mogli v resnem slučaju skrbno in zanesljivo opravljati svoje opravilo. Na vsakih vajah naj se izobrazijo v to svrho posebni uradniki, ki bodo v resnem slučaju že izvežbani in bodo mogli odstopiti svoje mesto drugim neizučenim kolegom. Uradniki in voditelji pošte na vojaških vajah morajo skrbeti za to, da ob vsakih velikih vajah zberó potrebnih izkušenj in se seznanijo z najtežjimi in najbolj kompliciranimi slučaj v tem poslovanju. V to svrho bodo pri letošnjih vojaških vajah nastavljeni uradniki, ki bodo prišli v poštev tudi v slučaju vojske. Kot generalni ravnatelj pošte na vojaških vajah posluje dvorni svetnik v trgovinskem ministrstvu Josip pl. Posch, ki bo vrhovni voditelj pošte na letošnjih cesarskih vajah, kakor je bil že tudi na zadnjih vojaških vajah v Tešinu v poštnem vodstvu. Za oba armadna zbora je ustanovljena posebna pobiralnica za pošto na vojaških vajah. Poštna pobiralnica za 3. armadni zbor se nahaja v Mariboru v poslopju južnega kolodvora. Vodi jo ugledni strokovnjak v zadevah vojaške pošte, poštni nadzornik Anton Rasch, ki služi pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Brnu. Za 14. (inomoški) armadni zbor je pobiralnica v Beljaku in jo vodi poštni nadzornik Kranewitter, poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Inomostu. Na mariborski poštni nabiralnici za letošnje vaje je nastavljeno deset uradnikov. Razven poštnega vodstva in poštne ekspoziture na vojaških vajah so tudi stabilne poštne urade na vadališču znatno pojačili, ker bo poštno in osobito brzojavno delovanje med letošnjimi vojaškimi vajami zelo živahno. Tudi javnost bo na tej izpremembi vojaške pošte znatno pridobila. Kakor smo omenili, se nahaja pobiralnik 3. armadnega zbora v Mariboru, a za 14. v Beljaku. Tja se torej odpošiljajo pisma in odtam se bodo dostavljali posameznim četam in oddelkom. Pri kornem poveljstvu so takozvana vodstva in pri vsaki diviziji ekspoziture za pošto pri vojaških vajah. Ti morajo potem izročati pošto pooblaščenemu častniku in jo sprejemati od čet. Občinstvo mora pri tej novi napravi torej strogo paziti na naslove polka, bataljona, stotnije itd. Le tako je mogoče, da bodo vojaki brez zamude dobili pošto na vojaških vajah. O uspehu te pošte in njenega delovanja se bo poročalo po vojaških vajah v seji, ki bo v Celovcu in ji bo predsedoval dvorni svetnik pl. Posch.

Pivovarniški kartel v alpskih deželah.

Razne deloma neresnične, deloma izkrivljene vesti so napotile obrambeno zvezo alpskih pivovaren, da je sama objavila v listih namen in vzroke svoje zveze. Že dolgo je bolehala pivovarniška obrt vsled divjega medsebojnega tekmovanja in silnih stroškov, ki jih je povzročil napredek v tej stroki industrije. Nele, da je vsled tega propadala cela vrsta manjših podjetij, ampak pokazala se je tudi v gostilniški obrti huda demoralizacija: hudo konkurenco med pivovarnami so izkoristili razni elementi, ki na gostilniško obrt ne razumejo prav ničesar, vsled česar so seveda obrtniki, ostareli v izvrševanju krčmarstva, propadli. Pivovarne same so dajale tem ljudem pohištvo, prostore, dovoljenje brezplačno, vrhutega pa še posojila v gotovini, navadno se gostilna ni obnesla, pivovarna je izgubila vse, obenem so pa vsled nerealne konkurence trpeli gostilničarji. Vsi ukrepi, da se odpomore tem nedostatkom, niso izdali nič. Slednjič so pivovarne same izpoznale, da je najboljše, da same med seboj sklenejo mir ter preprečijo dogovorno nepošten lov na odjemalce, da se ne bi bilo pivovarnarju vsak trenutek bati, da mu kdo odvzame odjemalce prav z nemoralničnimi sredstvi, in da jih more pošteno in dobro postreči z dobrim blagom. Nikakor pa s tem niso vezani krčmarji na gotovo pivovarno. Lahko si prosto volijo podjetje, s čegar blagom mislijo, da bodo najboljše izhajali. Torej obrambna zveza ni naperjena proti krčmarjem, ampak hoče iz gostilničarske obrti odstraniti le nepoštene osebe, ki jej samo škodijo. Tudi kakih velekapitalističnih tendenc nima zveza, kajti ravno zveza je zadnje sredstvo, ki bo rešilo manjša podjetja propada. Njen namen je, izruvati izrastke na pivovarniškem polju, ki so pognali iz hudega gospodarskega boja. Ničesar nima opraviti s povišanjem cen pivu, ki se bo vsled silnega zvišanja cen tovarniških potrebščin, večjih delavskih zahtev, zvišanja davkov prej ali slej moralo vsekako vpeljati.

Tržne vesti.

31. avgusta 1907.

Položaj vseh tržišč označimo jako kratko, kakor sledi: Cene se dvigajo, tendenca jako krepka, ponudbe skromne, kupci se branijo kolikor se morejo, kupujejo se sproti in najpotrebnejše. Bilanca žetve nam kaže, da je dala pšenica slabšo letino, kakor lansko leto, kar se najbolj zrcali v cenah in tržnem položaju. Pričetek tedna nam je prinesel hipne poviške cen. Berolinski trg je dvignil rapidno cene pšenici za skoraj 3 marke in rži za 8 mark. Ta poskok je vplival skoraj na vsa tržišča, da je sledila tudi Budimpešta, ni treba posebej povdarjati. Berolinsko hos je provzročilo jako neugodno vreme, ki onemogočuje spravljanje letine.

Poznejši dnevi so sicer prinesli padce cen ali cene so le višje, kakor prejšnji teden. Posebno promptno blago se jako trdovratno drži visokih cen in lastniki ne odnehajo niti za vinar. Konsum vsled tega kupi le to, kar ravno mora imeti, kupčija pa se sploh rezervira in vsled tega je promet počasen in minimalen.

Nervoziteta tržišč in pa tudi špekulacija prinašata danes največjo korist kmetovalcu, ki se kaj radovoljno muza, ker imajo njegovi izdelki letos nepričakovano visoko ceno in skupiček bo dober, seveda — ako se tržni položaj ne izpremeni. Navadno se je mislilo, da se mora kmetovalec zadovoljiti kmalu po žetvi z nizkimi cenami. A letos to pač ne velja.

Današnji položaj tržišč je velika zagonetka mlinom in kupčiji. Za seboj imamo dve dobri letini in vladalo je mnenje, da so zaloge blaga še velike in danes te visoke cene. Tržne razmere znatno korigirajo statistične številke glede na žetve, porabe in zaloge, in sicer v takem razmerju, kakor še nikoli do sedaj. Ali se je letina zadnjih dveh let previsoko cenila, ali pa je konsum bil večji, eno ali drugo je bilo. Tega pa nikakor nočejo vzeti v prevdarek, da je producent postal močnejši, da ni primoran svojega izdelka prodati, ampak ga vrže na trg, kadar sam hoče, tudi producent je začel špekulirati ne le s svojim izdelkom, ampak s pomočjo terminov tudi s tujim.

Torej glavni vzrok, da se zdi kupčiji in mlinom premalo blaga na trgu, je pač ta, da ga kmetovalci ne pripeljejo, ampak ga drže doma v zalogah. Imajo vsaj miši in podgane dobre čase. Kakor smo omenili zgoraj, so tržišča morala zopet popustiti v cenah.

P š e n i c a ima jako neznaten promet. Tendenca jako krepka, ponudbe so vedno skromne, ali zadostujejo, ker se kupci branijo visokih cen, saj danes se zahteva še 12 gld. Oktober 11·58/59, april 12·02/4.

R ž je jako visoka v ceni, ker konsum potrebuje to blago. Promet je precej dober in vsled tega bo cena pač ostala, ako ne bo šla še višje. Oktober 9·88/89.

O v e s sicer ne najde kupcev in je konsum jako padel, vendar cena je visoka. Oktober 8·25/26.

T u r š i c a si je vzela za zgled druge cerealije in si misli, ako se drugo draži, zakaj bi pa bila še jaz poceni, kar navzgor. Veliko si sicer ni pridobila, vendar cene so postale stalne. Letina še vedno dobro kaže in se bo koruze precej pridelalo. September 6·90/91, maj 6·93/95.

M o k a. Posledica draginje žit se pač najbolj kaže ne toliko v cenah mlinskih izdelkov, ampak v tem, da konsum rabi le nizke vrste moke, višje (belejše) vrste pa zaostajajo. Mlini imajo sedaj velike zaloge srednjih mok, temnejše pa gredo izpod rok. Posebno pa gre ržena moka jako hitro izpod rok. Mlini bi se radi iznebili finejših vrst pšenične moke, če tudi z žrtvami, konsum noče ničesar slišati, ker konsument se brani današnjih beležb. Mlini vsled tega vedno delajo z reduciranim obratom.

O t r o b i in klajna moka se jako živahno zahteva in plačujejo se najvišje cene. Blaga seveda primanjkuje.

Š p i r i t je svoje cene zopet nekoliko dvignil, tendenca se je ponovno ojačila, rafinerije se precej vzdržujejo ponudb. To dviganje se pa ne opira le na visoke žitne cene, ampak posebno na naraščajoči konsum. Sicer tu ni prostor za te opazke, ali vzdržati se je ne moremo, ker je žalostno, ako se dviga konsum vkljub vedno večji draginji žgane nesreče.

K a v a. Cene se sicer niso znatno premaknile, vendar ima sedaj špekulacija dobre čase.

Ž i v i n a (Dunaj). Ta teden se je dovedlo manj živine na trg in posledica je bila, da so cene poskočile, ali prodrle niso v polni meri, ker se je konsum branil plačati višje zahteve in je vsled tega padel. Posebno so vsled tega trpeli hrvaški in bosanski voli. — Svinj se je sicer dovedlo več, ali med temi manj rejenih, vsled tega je posebno m a s t s l a n i n a dvignila cene.

Položaj v Maroku.

L o n d o n, 30. avgusta. Položaj v Maroku je izredno zapleten. Novi sultan Muley Hafid si pridobiva vedno več privržencev. Muley Hafid je brat sedanjega sultana Abd el Asisa, ostale brat je Abd el Asis dal zastrupiti, ko je zasedel prestol. Predno se Muley Hafid prestola definitivno polasti, mora prikorakati v Fes, kjer ga morajo duhovniki — uleme — za sultana priznati. Maghzena, poveljnika mesta, mora zapoditi, svojega brata pa se na ta ali oni način iznebiti — zadaviti ali zastrupiti. Toda to ni glavno. Največje težave dela zdaj francoska okupacija. Če je namreč Muley Hafid energičen mož, ki hoče v Maroku napraviti red, potlačiti upor Rajzulijev in drugih rodov, se bo gotovo tudi z Evropejci spoprijaznil, ki so dejansko najboljša garancija za suvereniteto in neodvisnost Maroka. Ni je namreč niti ene velevlasti, ki bi Francozom privoščila Maroko. Kaj bo napravila francoska ekspedicija, ako Muley Hafid izjavi, da hoče pomagati, da se algeziraška pogodba izvede?

Da je položaj sila neugoden za Francijo, kažejo te silno nasprotujoče vesti, ki prihajajo iz Maroka. Francoski listi brez izjeme pišejo, da je novi sultan sovražnik Evropejcev, da namerava napasti francosko ekspedicijo in da treba črtati algeziraško pogodbo. To je punctum saliens cele zadeve. Francozi menijo, da je zdaj algeziraška pogodba brezpredmetna in brezpomembna, ker je odstavljen sultan, s katerim se je sklenila in katerega suvereniteta se je v njej priznavala. Francozi bi tako radi provzročili, da bi se sešla nova konferenca, pri kateri bi Francozi svoj sedaj ugodni položaj v Maroku izkoristili zase. Toda velika težava je v tem, da Angleška Francozov ne podpira. Čudno, »Times« piše, da se je algeziraška pogodba sklenila brez ozira na tega ali onega sultana; smisel pogodbe je, da se v Maroku napravi red, in če bo Muley Hafid velevlasti v tem podpiral, ni povoda, da bi se algeziraška pogodba črtala.

M a d r i d, 30. avgusta. Vsi španski listi — »Liberal«, »Imparcial«, »Heraldo« itd. — označujejo početje in postopanje generala Drude v Casablanci za krivično in proti narodnemu pravu. Že izkrcanje male francoske čete je bilo skrajno neprevidno; posledica je bila, da so Maročani poklali toliko Evropejcev. Sedaj pošilja Drude čete v okolico casablanško ter pleni vasi in jih zažiga, dasi za to ni povoda. Zahteva ojačenj proti novemu sultanu, dasi ta še ničesar ni storil, kar bi poostrilo položaj. Enako pišejo angleški, v prvi vrsti seveda nemški listi. — Francozi grizejo jako trdo jabolko, kakor se vidi.

T a n g e r, 30. avgusta. Tukajšnji Angleži in Nemci nabirajo podpise za protest proti postopanju Francozov v Casablanci. Francoski križarki »Gueydon« in »Gloire« križate po obrežju in ga bombardirata. Križarka »Dessaix« je odplula iz Tangerja proti Casablanci s poslanikom Regnaultom na krovu. Regnault bo najbrž francoskemu konzulu v Casablanci sporočil instrukcije ministrstva. Medtem pošiljajo Francozi še vedno ojačenja v Casablanco in celo zrakoplovne oddelke, kajti pravijo, da okoli Casablance tabori 10.000 Maročanov. Novi sultan Muley Hafid pa si je podvrgel tudi Saffi, kjer ga je guverner priznal za sultana. V Mogadorju, kjer zdaj biva, pridno občuje z Nemcem Steinwachsom, da se prikupi Nemčiji.

P a r i z, 30. avgusta. Francoski ministrski svet v Rambouleittu se bo bavil z načrtom, kako organizirati francosko policijo v Rabatu, Saffi, Mogadorju in Masaganu.

Znanstvo in umetnost.

* **Knjigovodstvo**, sestavil Ivan Podlesnik, knjigovodja »Katoliške tiskarne« v Ljubljani. V tisku se nahaja to novo delo, katero je založila »Slovenska krščansko-socialna zveza« v Ljubljani. Celo delo bo razdeljeno v tri dele. Prvi del bo obsegal poleg uvoda teoretično in praktično navodilo za knjigovodstvo: 1. za društva, 2. za »Čebelice«, 3. za mladeniče, 4. za gospodarje. Ta prvi del izide letos meseca decembra. Drugi del, ki izide prihodnje leto, bo obsegal: 1. knjigovodstvo za posojilnice, 2. knjigovodstvo za konsumna društva, v tretjem delu pa bo priobčeno dvojno knjigovodstvo za večja podjetja. Vsi trije deli bodo tvorili celoto in bo to delo prvo te vrste v slovenski literaturi. Prvi, letošnji del, je namenjen zlasti za naša društva. Priporočamo pa, da si ga nabavi vsakdo, ki se zanima za to stroko. Prednaročila za prvi del sprejema sam gospod pisatelj. Cena vsakemu delu bo približno 2 K. — Mi bilježimo z veseljem to književno vest, ker smo prepričani, da bo s tem delom ne samo izpolnjena globoka vrzel v naši strokovni literaturi, temveč da bo poplačala s tem delom tudi založnica »Slov. krščansko-socialna zveza« svoj dolg napram svojim članicam, ki tako živo potrebujejo za vpeljavo trgovskega pouka med svojimi člani dobre strokovne knjige. Da bo delo dobro, pa jamči ime pisatelja, ki je strokovnjak na tem polju, kar je že opetovano dokazal s svojimi spisi in knjigovodskimi tečaji, ki jih vodi vsako leto v »Slov. kršč.-soc. zvezi«.

DERSCHATTA O PLOJU IN JUGOSLOVANSKEM MINISTRU.

Železniškega ministra Derschatta glasilo »Grazer Tagblatt« v uvodnem članku ostro prijema Ploja. Beležimo to le zaradi informacije. Obširno mu dokazuje, da je čisto resnično, kar je pisal 18. junija t. l. »Slovenec«, da je namreč vrgel stran zastavo, na katero je bil voljen. Ploj, pravi dalje »Tagblatt«, je zatajil program, na katerega je prisegal pri svoji izvolitvi, in sicer ga je zatajil zato, ker je vstopil v »Jugoslovanski klub«. Ta klub — piše graško glasilo — je namreč liberalen in v njem Ploj svojega »starega, konservativnega programa« ne bo mogel zastopati. — »Grazer Tagblatt« piše, da naj Ploj nikar ne misli, da so pri »Tagblattu« tako naivni, da bi jim lahko natvezel, da on pri liberalcih igra klerikalca. Zakaj pa Ploj ni poslal popravkov »Slovencu« in jih pošilja rajši »Tagblattu«. Saj mu je »Slovenec« jasno dokazal, da je le po milosti dr. Koroščevi bil za poslanca izvoljen, Ploj pa je kot grob molčal. Nadalje piše »Tagblatt«, da vzlic popravku, ki ga je Ploj poslal, še vedno ostane pri tem, da je Ploj vstopil v »Jugoslovanski klub« samo zato, da bi minister postal. Že to je sumljivo, da je celo vprašanje o jugoslovanskem ministru izprožil Ploj, da je on v javnost spravil, kaj o tem misli ministrski predsednik, da je on z mnogimi izjavami in popravki to vprašanje ohranil na površju in mu z reklamo zagotovil aktualnost. Zato, piše »Tagblatt«, da bo delovanje Plojevo opazoval tako skeptič-

no, kakor dozdaj, kajti kako se veruje človeku, o katerem je »Slovenec« pisal, da je zahrbtni intrigant in ki tega niti popravil ni! Nadalje, piše »Tagblatt«, da vzdržuje svojo prejšnjo trditev, da Ploj ne zna pravilne slovenščine, kajti svojčas je to konstatiral celo »Slov. Narod«. Kar »Gr. Tagblatt« nadalje izvaja, ne spada sem. Piše namreč, da se bodo Nemci z vso silo uprli jugoslovanskemu ministru. Beležimo brez komentara. — Dr. Kramařev »Den« poroča, da vest o osnovi jugoslovanskega ministrstva ni izmišljotina, ampak da so se o tem vršila res posvetovanja in pogajanja ter da je ugodna rešitev tega vprašanja odvisna od parlamentarne situacije jeseni.

AVSTRIJA.

Minister dr. Marchet odstopi.

Dunaj, 31. avgusta. »Zeit« poroča, da je bil minister dr. Marchet včeraj v Išlu pri cesarju v avdijenci, popoldne pa se je udeležil družinskega obeda pri cesarju. Baje je dr. Marchet cesarju izrazil željo, da bi odstopil, vendar vladar nikakor ni kazal nagnjenja, da bi sprejel ministrovo odpoved.

Nemški agrarci.

Praga, 31. avgusta. »Deutsches Agrarblatt« izvaja z ozirom na izpremembe v ministrstvu jeseni: Javna tajnost je, da vstopi v jeseni v ministrstvo več novih mož. Zato je čas, da izrazimo svoje mnenje o teh izpremembah v ministrstvu. Naše mnenje glede stališča poljedelskega ministrstva je jasno, toda zavarujemo se proti temu, da bi se smatral grof Auersperg kot zaupnik Nemcev v kronskem svetu. On je uradniški in ne strankarski minister. Nemški agrarci bodo delovali, da ostane vpliv nemških ministrov neizpremenjen. Upravičeni so Čehi, da imajo v kabinetu svoje ministre in tudi češki agrarci z vso pravico zahtevajo kot najmočnejša češka stranka ministra iz svoje srede. Če pa postane minister češki agrarec, zahtevati bodo isto tudi nemški agrarci, ker so razen krščanskih socialcev najštevilnejša nemška stranka.

POLOŽAJ NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 31 avgusta. Pravaš Zagorac je izjavil uredniku »Novosti«: Kompromis z dr. Rakodczayem je nemogoč. Stališče ogrske vlade ali Rakodczaya ga popolnoma izključuje. Zločinstvo in izdajstvo napram narodu bi bilo, da bi se koalicija spustila v kake dogovore. Skoro gotovo je Rakodczay sam sit banovanja in najbrže sam odstopi, ali ga pa prisilijo k temu koraku okoliščine. V tem slučaju bo ogrska vlada skušala skleniti s koalicijo kompromis, toda njen trud bode zastonj, čeprav bi iz naših vrst vzela bana in vlado. Rakodczayju mora slediti komisarijat na Hrvaškem. Do kompromisa pride šele tedaj, ko se izpremeni položaj na Ogrskem, a tega bodemo še dolgo čakali. Hrvaško vprašanje je kompromitovalo Ogre pred Evropo. Javno mnenje je na naši strani.

NESRAMNA GONJA LIBERALCEV PROTI SALEZIJANCEM OBSOJENA.

Rim, 30. avgusta. Vlada bo podprefekta v Savoni, ki je na podlagi lažnjivega Brassona vodil preiskavo proti salezijanskemu zavodu v Varazze, prestavila v neki mali kraj v Sardiniji, ker se je izkazalo, da je postopal z nečuveno pristranostjo. Medtem preiskuje slučaj v Varazze državni pravnik in dan na dan se pokaže, da je vsa gonja bila uprizorjena nalašč na podlagi izmišljenih dejstev. Zato je tudi ljudstvo, ki je prej svobodmiselcem verjelo, ogorčeno proti svojim zapeljivcem. 20. t. m. se je sklicala izredna občinska seja, v. kateri se je soglasno Salezijancem izrekla pohvala za njihovo požrtvovalno vzgojevalno delovanje in ogorčenje proti liberalni gonji.

Rim, 30. avgusta. Ko se Tittoni povrne iz Ischla v Rim, se bo vršil ministrski svet, ki se bo bavil s protiversko gonjo. Ministrskega predsednika Giolittija, ki navadno pusti, da se stvari razvijajo same, so članki v inozemskih listih, ki surovo gonjo obsojajo, nagnili na pravo stran in zato hoče napraviti gonji konec, da ne bi trpel ugled Italije na zunaj in ne bi prišla na površje anarhistična tolpa.

RUSIJA.

Umor.

Varšava, 31. avgusta. V Lodzu so trije neznani mladeniči ustrelili orožniškega stražmojstra Kolbasova, ko je šel po cesti s štirimi vojaki. Značilno je, da vojaki spremljajoči Kolbasova, na napadalce niso streljali, kar smatrajo za posledico revolucionarne propagande v armadi.

Ukor vilnskemu škofu.

Peterburg, 31. avgusta. Vilnski škof baron Roop je bil uradno pozvan v Peterburg, kjer je dobil ukor radi poizkušenega popoljačenja ruskih državnih šol.

Stössel se hoče prati.

Peterburg, 31 avgusta. Stössel hoče v posebni brošuri »Mojim sovražnikom« pobiti hude napade nekaterih listov na njegovo osebo, s tem se opravičiti ter »vojnemu ministru odpreti oči«.

Proti židom na ruskih vseučiliščih.

Peterburg, 31. avgusta. Ministrstvo za ljudsko prosveto je poslalo vsem vseučiliščem ukaz, da naj sprejmejo le toliko židovskih visokošolcev, kolikor dovoljujejo tozadevni predpisi. Zadnja leta jih niso upoštevali na željo grofa Tolstega, toda letos sploh ne sprejmo na peterburškem vseučilišču nobenega židovskega dijaka.

Pomnožitev ameriške vojne mornarice.

Newyork, 31. avgusta. Z ozirom na pretečo nevarnost od strani Japoncev in na nepresijajne razmere v ameriški vojni mornarici (slabe ladje in topovi, pomanjkanje moštva) je Roosevelt predložil kongresu predlog o hitri pomnožitvi ameriškega vojnega brodovja. V ta namen zahteva 100 milijonov dolarjev.

BOJ PROTI TRUSTOM V AMERIKI.

Newyork, 30. avgusta. Vsa Amerika stoji zdaj v znamenju odločnega boja proti velikemu petrolejskemu trustu, kateremu načeljuje milijarder John Rockefeller. Boj je začel predsednik Roosevelt sam, ki teh osemnajst mesecev, kar bo še predsednik, pridno izrablja, da vname demokratične Amerikance proti miliarderjem, ki v trustih nabirajo vso ogromno narodno premoženje, ki tako utegne vse preiti v roke posameznikov. Izvedelo se je namreč zadnji čas, da »Standard Oil Company of India«, podružnica petrolejskega trusta, za petrolej na železnicah plačuje samo 6 cts. tarifa za prevažanje, dočim je določen tarif 18 cts. Družba je namreč sklenila z dotičnimi železniškimi upravami tajno pogodbo, glasom katere je dobila tako znižan tarif za svoje blago, da je lahko s svojo konkurenco uničevala vsa druga petrolejska podjetja. Stvar je prišla pred sodišče in nedavno je sodnik Landis obsodil »Standard Oil Company« za 1460 slučajev, kjer je plačala prenizki tarif, na globo 29.240.000 dolarjev. Vsa Amerika prireja zdaj pogumnemu sodniku ovacije. Postopanje sonikovo je predsednik Roosevelt na nekem shodu dne 20. t. m. v Princetovnu izrečno odobril in naznanil, da bo vlada boj proti »nekaterim bogatim zločincem« nadaljevala. Roosevelt zdaj dela na to, da pridejo trusti pod državno nadzorstvo, ravnotako tudi železnice, ki so od trustov podkupljene.

Da si napravimo pravo sliko o bogastvu trustov, podamo sledeče številke: Rockefellerjev trust ima premoženje 5200 milijonov dolarjev, to je 23 milijard mark! Posamezne družbe, ki so združene v tem trustu, so sledeče: Zavarovalnice za življenje (400 milijonov dolarjev), železnice (2500 milijonov dolarjev), industrijske družbe (tisoč 800 milijonov dolarjev), lokalne železnice (150 m. dolarjev), plinarne in elektrarne (110 milijonov dolarjev), rudniki (195 milijonov dolarjev), banke (180 milijonov dolarjev), telefoni (180 milijonov dolarjev), paroplovbene družbe (40 milijonov dolarjev). »Standard Oil Conpany« je izplačala 1. januarja 1898 300 milijonov dolarjev dividende!

POLITIČNI POLOŽAJ V RUSIJI.

Zunanja politika. — Proti Poljski.

Peterburg, 30. avgusta. Dasi je zunanjepolitični položaj za Rusijo kolikortoliko ugoden — pogodba z Japonsko in Angleško vendar odstranja skoro vse konflikte — ruski listi ravno zdaj hujskajo proti vsem evropskim državam. »Slovo« in »Journal de Petersbourg« napadata Nemčijo, da dela Francozom v Maroku ovire, »Graždanin« pa napada Francosko, češ, da je ona kriva, da se Rusija nahaja zdaj v »smešni in neumni situaciji«. Edini so pa vsi listi v napadanju Avstrije. Eni pišejo, da je Aerenthal lakaj Viljema II., »Peterburgskija Vjedomosti« pa piše, da hoče Avstrija Makedonijo anektirati ter neodvisnost Bolgarije, Srbije in Rumunije uničiti. (Pisec tega si je moral preje privoščiti precej »vodke«.) O Italiji pišejo, da jo imata Avstrija in Nemčija na verigi. Odvisna je čisto od nemškega kapitala, zato mora po sili ostati v trozvezi. Tudi s pogodbo z Japonci nihče ni zadovoljen. Najhujše pa napadajo severoameriške Zjedinjene države, in sicer zato, ker dajo zavetišče anarhistom iz Rusije. »Novo Vreme« celo zahteva, da se iz Washingtona odpokliče ruski poslanik, ki v tem oziru nič ne stori. — To pisanje dokazuje popolno neorientiranost ruske javnosti, kar se zunanje politike tiče.

Varšava, 30. avgusta. Ruska birokracija se je zopet napotila po sledovih stare zatirjevavne politike. Vlada je zdaj opozorila vsa vseučilišča, da Poljaki po rodu ne smejo poučevati ruske zgodovine in tudi ruskega jezika ne.

Dnevne novice.

+ **O kranjskem deželnem zboru** čitamo v »Neue Freie Presse« dopis iz Ljubljane, ki izvira od S. L. S. nasprotne strani in ki navaja razloge, ki so po mnenju piščevem krivi, da letos ne bo sklican deželni zbor. Zadnje volitve so bile v prvi polovici septembra l. 1901; zato poteče že čez dobrih štirinajst dni ustavna doba za zborovanje te delegacije. Tega deželnega zbora je torej konec. Za sklicanje deželnega zbora pred razpustom se po besedah »N. Fr. Pr.« ni potegovala nobena stranka. Tako torej nemški dopisnik pobije vse neresnice, ki jih je nagromadil »Slovenski Narod« o »klerikalnem moledovanju« za deželni zbor. Prva točka dnevnega reda bi morala biti vsekako volivna reforma, ki jo pa liberalci obstruirajo, ker ne marajo nobene razprave o reformi. »Narod« je to tudi odkrito priznal, češ, da so liberalci morali preprečiti, da ne bi prišla dr. Šusteršič in dr. Krek do besede, ki bi deželo »preveč razburila« s svojimi govori, v katerih bi seveda temeljito posvetila v liberalno hinavščino. Odgovornost za brezdelnost deželnega zbora pada torej na liberalce, ki se tako silno bojé razburjenja. A to razburjenje jim ne bo prihranjeno v bodoči volivni borbi, v kateri se bo liberalna hinavščina na stoterih zborovanjih morala ožigosati tako, da je bo vendar enkrat konec in da pride kranjski deželni zbor po tolikih letih vendar enkrat do zaželjene delavnosti!

+ **Nesramno blati** Hribarjevo glasilo ljubljanskega škofa zaradi njegovega govora na katoliškem shodu v Würzburgu. Očita mu, da je brezdomovinec, da je Slovence prodal, ga primerja Cibrovemu Jaku, ga zmerja z izdajavcem itd. Sramuje se lahko vsa liberalna stranka take podlosti. Ljubljanski knezoškof je pred celo Nemčijo obrnil pozornost na Slovence, ki si služijo svoj kruh s težkim delom v vestfalskih rudnikih, je nastopil za njihovo narodnost in se priznal za slovenskega škofa, ki tudi v tuji deželi ne pozabi svojih rojakov, ampak zastavi ves svoj vpliv, da jih reši in jim pomaga. Vsled tega se v daljni Vestfalski tudi Nemci učijo slovenskega jezika, da morejo v slovenščini govoriti v cerkvi javno našim rojakom. Ali ni to lep zgled ginljive ljubezni do našega ljudstva in do naše narodnosti? Po skrbi ljubljanskega in münsterskega škofa vživa danes slovenščina v Prusiji več pravic, kakor v marsikaterem kraju v Avstriji. In zato glasilo »Slovana« Hribarja tako nesramno blati ljubljanskega škofa! Daleč ste padli liberalci! Kako prisrčno in z največjo častjo so sprejeli v Würzburgu dr. Jegliča, kljub temu, da se je vsenemška liberalna časnikarska jata zagnala proti njemu! V Ljubljani pa vsak pobalin lahko svoje umazane čevlje briše ob škofovski ornat ob zaničljivem krohotu liberalne propale »inteligence«. Slovani se ponašajo s svojo gostoljubnostjo, a k nemškemu županu se mora iti učit slovanske gostoljubnosti oni Hribar, ki je ob slovenskih katoliških shodih vedno odrekel gostoljubni pozdrav slovanskim bratom!

+ **Zaradi dogodka na Brezjah** napadajo liberalci in socialni demokratje »Slovenca«, češ, da se »Slovenec« na vso moč trudi, da bi naredil čudež na Brezjah. »Slovenec« — to nam lahko verjamete, gospodje — še ni naredil nobenega čudeža in tudi v tem slučaju ga ne dela. Poročati smo morali vendar o dejstvu, ki o njem govori cela dežela, in sicer smo poročali samo čisti dogodek, kakor smo ga izvedeli od najbolj verodostojnih prič. Razlaga si naj ta dogodek vsakdo, kakor sam hoče, ali naravno ali nadnaravno, to je njegova stvar. Samo zmerjati in sumničiti ni treba. Dejstvo je tukaj — preiskujte svobodno, a pošteno!

+ **»Učiteljski parlament«** v Radovljici je imel največ posla s »klerikalizmom«. Zabavljanje proti »rimskemu suženjstvu« je geslo, s katerim so se pozivali liberalni tovariši in tovarišice na »delo med ljudstvom.« Jelenec je zabavljal čez duhovščino in pozivljal učitelje, da naj iztrgajo ljudstvo iz rok duhovščine. Ni manjkalo tudi zabavljanja na »Slomškovo zvezo« in »krščanski demokrat« Hribar je s svojo navzočnostjo pokazal tovarišem v »Jugoslovanskem klubu«, kako trdna je njegova »krščansko-demokratična podlaga«. Pozdravil je one, ki zanašajo strankarsko borbo v Istro, ki so še nedavno napadali dr. Laginjo. Taki »parlamenti« nam ne bodo delali postav!

+ **Še enkrat katehetski shod.** Pripravljalni odbor prosi ponovno, naj bi oni p. n. gospodje, ki se zanimajo za slovenski katehetski shod in za katehetsko društvo, čimpreje naznanili pristop, oziroma udeležitev. Katehetski shod je prvi te vrste na Kranjskem; potreben je, zanimiv bo in poučen. Važen bo tudi razgovor o glasilu novega društva. Umevno je, da sme biti navzoč pri razpravah vsak duhovnik, četudi ni bil poprej priglašen; vendar je pa dobro, če vemo približno za število udeležencev, ker je potrebno, da opozorimo predstojništvo hotela »Union« nato. Številno bo zastopstvo goriških sobratov; pričakujemo tudi mnogo štajerskih, koroških in istrskih odposlancev, saj ima »Društvo slovenskih katehetov« namen, raztezati svoje delovanje po vseh avstrijskih škofijah, kjer bivajo Slovenci, pravico ima snovati ondi tudi podružnice z lastnimi odbori.« (§ 1.) Čujemo, da so došli nekaterim gg. povabljencem samo zavitki brez vabila. Tega si ne moremo drugače tolmačiti, kakor da se je izgubilo med potjo ali na pošti. Kdor želi spored katehetskega shoda, ali pravila katehetskega društva, naj se javi pismeno. Spored: Ponedeljek, 9. septembra: Ob 8. uri: Pozdravni večer v mali dvorani hotela »Union«. Torek, 10. septembra: Ob polu 8. uri zjutraj sv. maša v marijaniški kapeli. Ob polu 9. uri zjutraj: Pričetek zborovanja v Marijanišču. a) Pozdrav zborovavcev, nadzornik kanonik preč. g. A. Karlin. b) Ustanovni in občni zbor »Društva slovenskih katehetov. c) predavanje o učni metodi, prof. čast. kanonik g. Ant. Kržič. Ob polu 3. uri popoldne: a)Nastop pri učencih II. razreda, katehet g. P. Regalat Čebuli O. Fr. b) predavanje o disciplini v šoli in cerkvi, katehet g. Ant. Čadež. Sreda, 11. septembra: Ob 8. uri dopoludne: a) Nastop pri učencih IV. razreda, katehet g. I. Mlakar. b) Katehet vzgojitelj, predava prof. g. dr. Gregorij Pečjak. Ob ½3. uri popoludne: Prost razgovor. Razna vprašanja in nasveti. Po vsakem govoru, oziroma nastopu poučna diskusija.

+ **Na komerzu hrvatske stranke prava** je dr. Novak netaktno povdarjal, da ga veseli, da stranka spoštuje svobodo vesti, da vsakomur v verskih zadevah pusti popolno svobodo itd. — Mučna tišina! Nato je vstal dr. Benkovič in z izrečnim ozirom na te besede dr. Novaka povdarjal, da ga veseli, da hrvatska stranka prava sloni na krščanskem temelju, da zahteva od svojih pristašev spoštovanje te temeljne točke svojega programa itd. — Demonstrativno ploskanje! Iz tega prizora se je jasno videlo, koliko smisla so imeli skupščinarji za svobodomiselne tirade dr. Novaka. — Na komerzu je govoril tudi dr. Hočevar, kateremu je občinstvo priredilo burne ovacije.

+ **Imenitna pohvala.** »Narod« hvali »imenitnost« svojih razdirajočih člankov o koroških razmerah s tem da so vzbudili pozornost tudi nemških listov. — Žalostna pohvala!

+ **Osebne vesti.** Za pravega učitelja na mestni višji realki v Idriji je imenovan g. dr. Dragotin Lončar, doslej suplent na tukajšnji realki. Za suplenta na mestni realki v Idriji je imenovan kandidat g. Kajetan Stranetzky. Prestavljeni so davčni praktikantje gg.: Franc Schweiger iz Rudolfovega v Cerknico, Anton Prudič iz Cerknice v Radovljico, Rudolf Pehaček iz Radovljice v Postojno.

+ **Slavnost v Mengšu.** Na Mali Šmaren, desetletnice »Katoliškega slovenskega izobraževalnega in podpornega društva«. S to slavnostjo bo združena tudi otvoritev »Društvenega doma«. Vsa bratska društva se uljudno vabijo, da se udeleže te slavnosti. Mengeš leži ob kamniški železnici. »Društveni dom« je le četrt ure oddaljen od kolodvora. Vlak odhaja iz Ljubljane v Jarše-Mengeš ob 7. uri 28 minut, iz Jarš v Ljubljano popoldne ob 5. uri 15 minut in zvečer ob 9. uri. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu, ker je v »Društvenem domu« dovolj prostora, če bi bila udeležba tudi obilna. Na Mali Šmaren v Mengeš, bratska društva, da se bratski poveselimo in navdušimo za nadaljno delo!

+ **Socialni demokratje in Hribar** niso nič kaj zadovolini drug z drugim, odkar je Hribar podpisal krščansko-demokraško podlago. Sicer mehko, vendar prijemljejo Hribarja v »Rdečem Praporu« tako-le: »Hribarjevo politiko pere »Slovenski Narod« z vsemi sredstvi sofistike, ali tako nesrečno, kakor da bi nalašč hotel pokazati, kako je slavni predsednik zapeljal liberalni voz. »Slovenec« je klical poslanca Mandiča za pričo, da je Hribar zatajil liberalni program, češ, da so klerikalci v jugoslovanskem klubu Hribarja tako priklenili, da ne more storiti ničesar proti krščanskim načelom.« »Narod« je vzrojil, da to ni res, dr. Mandič je pa objavil v »Edinosti« članek, da ni rabil tistih besed, ki mu jih podtika »Slovenec«. Kdor hoče biti s tem zadovoljen, je lahko. Nam se pa zdi, da ni važno, s katerimi besedami je Mandič kaj povedal, ampak kaj da je povedal. V tem oziru je pa stvar popolnoma jasna. Mandič namreč pravi, da ni bilo treba Hribarja nič priklepati, ker je dal sam garancije, da ne stori ničesar zoper »krščansko« stališče v politiki. Kaj pomeni »krščansko« stališče v politiki, vé pa vendar vsak otrok. Hribar je podpisal, da ne bo motil klerikalne politike svojega kluba, to se pravi: Obesil je liberalni program na klin. Tega ne izbriše »Slovenski Narod« z nobenimi citati. Radovedni smo le, kje izven Dunaja bo imel Hribar »nujno« opraviti, kadar bode v drž. zboru kakšno vprašanje na dnevnem redu, ki se dotika klerikalizna. Tako previden je Hribar že, da ne pojde v levjo past.« So res težave, ako hoče človek hkrati jahati na dveh konjih, oziroma na enem konju in enem — recimo oslu . . .

+ **Vabilo na občni zbor** »Slomškove zveze«, ki se bo vršil v soboto, dne 7. septembra ob polu 10. uri dopoludne v mali dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Nekaj misli o našem gmotnem stanju. (Nadučitelj Štefan Primožič.) 3. Socialno delovanje učiteljice. (Gdčna učiteljica Mira Regali.) 4. Krščanska vzgoja. (Nadučitelj Julij Slapšak.) 5. Etika in moderna šola. (Profesor Evgen Jarc.) 6. Birokratizem v šoli. (Nadučitelj Štrukelj.) 7. Naša stanovska politika na Kranjskem. (Učitelj Fr. Jaklič.) 8. Odborovo poročilo. 9. Volitve. 10. Slučajnosti. V Dobrepoljah, dne 20. avgusta 1907. Za »Slomškovo zvezo«: Fr. Jaklič, t. č. predsednik. Vabila na občni zbor »Slomškove zveze« so pošla. Gospodje in gospodične, ki jih niso prejeli, naj blagovolijo oprostiti. Vabijo se tem potom.

+ **Velike vojaške vaje.** Ljubljanska pehotna divizija se zbira okolu Kranja, da odrine proti Koroški na cesarske vaje. Med potjo so neprestano vaje. Kakor se nam poroča, ljubljanska pehotna divizija ne bo korakala čez Ljubelj na Koroško, marveč koraka čez Kokro v Železno Kapljo na Koroškem. Marš je urejen tako, da se združi ljubljanska pehotna divizija z graško, nakar prične III. armadni zbor operirati proti inomoškemu. — Tržaška brigada bo 1. septembra prekoračila Ljubelj ter nastopila z ljubljansko divizijo v sovražno črto III. armadnega kora proti tirolskemu armadnemu koru. Poveljnik vzhodne armade je podmaršal Potiorek, zahodne armade nadvojvoda Evgen. Letošnje vojaške vaje so jako naporne, ker se ne vrše tako kakor so se vršile druga leta. Vojaški oddelki operirajo natančno tako kot v vojni in ne vedo naprej prav nič kje bo prenočevanje in kje menaža. Tudi konji silno trpe in se je pojavila med vojaškimi konji bolezen smrkavost. 19 koni so že ustrelili. S to vojaško vajo hoče novi poveljnik generalnega štaba Hötzendorf dokazati, da je bila prejšnja vojaška struja pod Beckom zastarela. V tem ima največjega podpiratelja nadvojvoda Franca Ferdinanda, ki bo na cesarskih vajah poleg Hötzendorfa. Pri cesarju se bodo nahajali razsodniki.

+ **Žrtve letošnjih vojaških vaj.** S Koroške se poroča: 26. t. m. so zapustili oddelki, ki so koncentrirani v Deutschlandsbergu. — to je pešpolka 7. in 17., bosanski polk 2, dva lovska bataljona, zborni topniški polk 3, divizijski topniški polk 9, več strojnopuškinih oddelkov, zrakoplovni, pogorskotopniški, brzojavni, poštni, pekovski in sanitetni oddelek — svoje bivališče in se napotili skozi Eibiswald na Radl, visok 1005 metrov. Bili so utrujeni, pa so morali izvršiti naporno ponočno prednje stražno vajo. Spali niso nič. V jutro 27. t. m. se je vaja vršila dalje do opoldne, nakar so odkorakali vojaki v svoje ubikacije v Spodnjem Dravogradu, na Muto in Vozenice. Na tem potu so jeli vojaki vsled naporov in

vročine cepati in padati po tleh. **Dva vojaka 17. pešpolka in en prostovoljec od lovskega bataljona so umrli.** Vzlic temu se vojakom ni dovolil počitek, ampak so morali 28. t. m. korakati dalje do sv. Pavla, kjer so šele 29. t. m. uživali nekaj počitka po znanih podih. **Vsega skupaj je zbolelo 500 mož in sicer od 17. pešpolka 80, od 2. pešpolka 70 in od 7. pešpolka 60.** Vrhtega odirajo vojake na nečuven način tako, da si ničesar kupiti ne morejo. — Kaj naj k temu pripomnimo? Da je nova taktika šefa generalnega štaba Konrada pl. Hötzendorfa izvrstna in da ima, soditi po teh slučajih, le to napako, da ni za navadne umrljive ljudi prikrojena. Skoro je netočno govoriti o vojaških vajah, ampak zdi se, da je to že nekaka vojska, ko imamo že nekaj mrtvih. In to je vse šele uvod k cesarskim vajam. Kar se namreč zdaj vrši — tako pravijo strategi — to so šele nedolžne predvaje, prave pa šele pridejo. Mi pa stojimo čisto onemeli pred to visoko strategično modrostjo, ki v miru dela z vojaki poizkuse, ali morejo natovorjeni s 26 kilami v telečnjak in 140 patronami v tej vročini korakati od 4. ure zjutraj brez prestanka in odmora do 1. popoldne, povrhtega plezati po hribih in grapah in izvrševati naskoke v diru, ponoči pa mesto kratke, recimo dveurne vaje, celo noč bdeti in stražiti ter čakati na »sovražnika«. Pa recimo, da je tudi to potrebno, čemu se pa vojakom potem takoj ne privošči en dan počitka, ampak se dalje gonijo? Toda to so tako visoka vprašanja moderne taktike in strategije, da spoštljivo umolknemo in prepuščamo rešitev generalnemu štabu, besedo pa — parlamentu.

+ **Visoki gostje** posetijo prihodnji teden o priliki velikega lova kamniško Bistrico. V kolikor je dosedaj določeno, pride tudi hči pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, Elizabeta, katera je kakor znano poročena s sinom kneza Windischgrätza, ki ima v zakupu bistriški lov.

+ **Kanonično vmeščen** je bil danes č. g. Anton Zore, dozdaj kaplan na Krki, na župnijo Mirna peč.

— **Velik lov** na gamse v Bistrici se vrši dné 9., 10., 11. in 12. septembra. Postrelili bodo gotovo veliko število teh lepih živalic. Kamniški trgovec g. Janko Grašek je prevzel vso, imenovane štiri dni postreljeno divjačino v razpečavo. Turisti se opozarjajo, da opustijo dné 9., 10., 11., in 12. septembra vsako hribolastvo v kamniških planinah, ker se lahko primeri velika nesreča, kajti te štiri dni se bodo vršili veliki lovi.

— **Nedostajanje železniških voz za civilno občinstvo radi vojaških vaj.** Glede na prevažanje vojaštva od vojnih vaj s Koroškega nazaj se more prevažanje civilnih potnikov na progah Ljubljana-Trbiž in Jesenice-Gorica drž. žel. dne 8. septembra 1907 vršiti samo do kar največ mogoče uporabe pravilnih osebnih vlakov. Pri večjem navalu kakor n. pr. pri prevažanju romarskih skupin, pri izletih društev itd. se more tedaj pripetiti, da bi se prevažanje potnikov ne moglo izvršiti v popolnem obsegu. V prid potujočega občinstva bi se tedaj priporočalo, da se ta dan večjih izletov, posebno društev ali romanjev ne prireja. Sicer velja to tudi za dolenjske železniške proge, ker se obratna sredstva za vojaške vlake potrebujejo.

— **Umrla je** v Šmartnem pri Litiji gospa M. Robavs, soproga mesarja in gostilničarja. Naj počiva v miru!

— **Redar zaboden.** Iz Zagorja ob Savi se nam piše: V nedeljo večer, dne 25. avgusta, se je vračal rudar Pavel Grčar z dvema bratoma in J. Drnovškom iz Kisovca, kjer ima njegov starejši brat gostilno, mirno domov proti Potoški vasi. Naenkrat se pridrvi za njimi sedem domačih fantov-rudarjev, ki so imeli zaradi nekih besedi iz gostilne nanje piko. 18letni Bučar dohiti Pavla Grčarja, ga sune z nožem v hrbet in mu zada globoko rano. Malo je manjkalo, da mu ni prerezal srčne mrene. Potem so ga obdelavali še s kamenjem. Tudi Drnovšek je dobil v ramo rano z nožem. Druga dva sta ušla. Vzrok: pijančevanje in podivjanost.

— **Ne hodi s cigareto v ustih spat.** To si bo gotovo dobro zapomnil neki P. iz Zagorja ob Savi. Pozno v jutro je prišel v ponedeljek od neke veselice domov, pozabil na gorečo cigareto in trdo zaspal. Vnela se je postelja. K sreči so ljudje od zunaj ogenj zapazili, fanta vzbudili in ogenj zadušili; drugače bi mu bilo šlo lahko za življenje.

— **Srbsko učiteljstvo v Postojnski jami.** V sredo je došlo 18 srbskih učiteljev in učiteljic v Postojno. Ogledali so si vzorno urejeno postojnsko šolo in odšli potem v jamo. Niso mogli prehvaliti krasot postojnske jame. Opoldne so obedovali v Arkovi gostilni, kamor je prišel tudi postojnski salonski kvartet in njim v čast zapel nekoliko lépih pesmic. Popoldne so se odpeljali v Trst, od tam pa so namenjeni v Benetke.

Pomnožene straže ob železniških progah na Hrvaškem. Občinsko poglavarstvo Starega Petrovega Sela je baje izdalo starešinam nalog, da povečajo nočno stražo ob železniških progah, ker se je povečalo število napadov na železnice skozi Hrvaško in Slavonijo. To povelje je izdala vlada in se raztega čez vasi Godvinjak, Staro Petrovo Selo in Vrbovo.

— **Surovost madjarskih vojakov.** V občini Panad na Ogrskem, županija Kis-Küküllö, je bil nastanjen 25. t. m. 4. bataljon 24. ogrskega honvedskega pešpolka. V častniški kantini v šoli so se častniki precej »navlekli« ter potem pozivali moštvo, naj izziva rumunske kmete, ki ondi prebivajo v velikanski množini. Vojaki so povelje častnikov točno in z vnemo izpolnili. V kantino je prišel kmet s pipo v ustih, hoteč se pritožiti, in ko je na vprašanje, česa išče, v silnem razburjenju odgovoril robato, dal mu je neki častnik zaušnico, ter ga vrgel vun. To je bil znak za kmete. S kosami in sekirami so pridrli v vojaški tabor, ker se na poziv častnikov, ki so takoj vojake postavili v vrste, niso hoteli takoj umakniti, streljali so vojaki ostro ter smrtno ranili 6, težko 15, lahko pa 30 kmetov. Madjarski listi molče o dogodku kot grob.

— **Zadrska mularija na delu.** Ob obali v Zadru je mularija prežala na neke ljudi, ki so bili tako predrzni, da so peli hrvaško. K nesreči se je tedaj izprehajal tam poslanec Perič popolnoma sam. Ker hrvaških »izzivačev« le ni bilo, stresla je lahonska fakinaža svojo jezo nad Peričem ter ga napadla. Prav malo je manjkalo, da ga ni vrgla v morje.

— **Umrl je** 13-letni sinček gospe Švikatove v Vipavi. — V Knežaku je umrla gdčna. Jela Česnik, sestra nadučitelja g. Česnika.

— **Po vzorcu ruskih terористov.** 21. t. m. je dobil Ružička, oskrbnik graščine grofa Choteka na Hrvaškem pretilno pismo, da bode ubit, ako ne položi na meji med vasema Sutek-Neštin in grofovim posestvom v jamico pod orehom 6000 kron. Ako tega ne stori, neznani pisec pride k njemu sam na poset. Ružička je list izročil orožništvu, ki je po dolgih preiskavah odkrilo pisca, Angelo Nikolčič, ki je pisala pismo po navodilu svojega ljubimca Mirka Kovačeviča, zloglasnega potepuha iz Suseka. Orožniku je izjavila, da je Nikolčič njo in njenega moža popolnoma zmešal, obetajoč jima veliko vsoto denarja. Vodil ju je po gozdih in pravil, da mu vile nosijo denar. Oba sta mu sveto verjela ter šla za njim kot nora. Zadnji čas ga je Angelina prosila, naj jej dá 6000 kron, da more plačati kupljeno hišo v Mitrovici.

— **Godci obesili godca?** Pred kratkim je prišla češka družba godcev, ki je štela četvorico mož, v Stari trg na Kočevskem in je igrala od hiše do hiše. Opravičevali so se vsled slabe godbe s tem, da so se sprli s petim godcem, ki je igral klarinet. Rekli, so, da je dotičnik odnesel tudi ves čisti denar in potovalne liste. Drugi dan je našel Franc Hoge tega moža, ki mu je ime Franc Windisch iz Schuttenhofa na Češkem, na travniku med Starim Logom in Smuko na nekem nizkem drevesu obešenega. Ker so godci govorili o prepiru in se je v bližnji okolici tudi slišalo nekako vpitje, pada sum nanje.

— **Novo gasilno društvo.** Ustanovno veselico priredi prostovoljno gasilno društvo v Stožicah v nedeljo, dné 8. septembra 1907, pri Vrbančku v Stožicah. Začetek ob 3. uri popoldne.

— **Konferenca Sodalitatis Ss. Cordis Jesu** za novomeško dekanijo se bo vršila v četrtek, dne 5. septembra v Podgradu.

— **Legar v zatiškem samostanu** pojemlje, nekateri bolniki že smejo iz postelje, tudi drugim gre prav dobro in upati je, da bo samostan v kratkem prost bolezni.

— **Nesreča na vojaških vajah.** Pred par dnevi je ponesrečil četovodja Cestl (od mariborškega bataljona) pri neki vaji tako močno, da je revež, mesto da bi šel čez tri tedne na dopust, kot se govori, najbrže že umrl. Neki tovariš ga je ustrelili s takozvano »exerzierpatrono« po neprevidnosti v nogo; strel mu je grozno nogo razmesaril.

— **Parni mlin je zgorel** v Šidu na Hrvaškem posestniku Šimunoviču. Uničeno ni le poslopje, ampak tudi vsa žitna zaloga, tako da znaša škoda čez 70.000 kron.

— **Socialni kurz** priredi katoliškonarodna organizacija češka v Budějovicah, ki bo trajal od 1. septembra dalje in obsegal 21 strokovnjaških predavanj. Namen temu kurzu je v prvi vrsti izobraziti govornike agitatorje za bodoče deželnozborske volitve.

— **Baron Albori,** generalni inspektor vojaških čet praznuje jutri 50-letni službeni jubilej.

— **V Ilirski Bistrici** je bil izvoljen za župana Miroslav Martinčič, ker je Anton Tomšič prostovoljno odstopil.

— **Španski sleparji,** ki so tudi na Slovensko pisali mnogo pisem o skritih zakladih, so sedaj vendarle v Madridu aretirani. »Šefa« sleparske družbe sta bila neka Gonzale in Gabria. Na 1000 adresatov sta vjela 9 oseb, ki sta jih korenito osleparila, tako, da je sleparska družba na leto imela 300.000 kron dohodka. Med osleparjenci so zastopani člani vseh narodov, tudi Slovenci. V »Slovencu« smo opetovano svarili pred pismi teh španskih sleparjev.

— **Premog na Notranjskem.** V vaseh okrog Trnova se ustanavlja družba za kopanje premoga, kateri se tu nahaja, in se je zato že vse potrebno ukrenilo. Na čelu tej družbi stoje možje, ki so že tudi po Dolenjskem na več krajih zasledili premog. Vsled silnega pomanjkanja drv za kurjavo in druge gospodarske potrebščine bode vsekakor to podjetje za dolino, ako se upi nanj stavljeni v celotni meri uresničijo, velevažnega pomena.

— **Shod hrvaških tamburašev** se je vršil preteklo nedeljo v dvoranj trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu. Navzoča sta bila tudi profesor Kuhač in izdelovalec tamburic, Maksimilijan Gilk. Sklenili so ustanoviti zvezo tamburaških društev.

— **»Izrezani« Khuen-Hedervary.** Dobili so zlikovca, ki je izrezal iz velike slike v Zagrebu grofa Khuena, ker se je sam javil. Strastni sovražnik bivšega bana je mlad prenapetnež, slušatelj modroslovja Josip Martinčič. Odkar je storil omenjeno delo, je vedno mislil, da ga povsod opazujejo in zasledujejo. Da temu strahu naredi konec, priznal je sam svoj zločin. Pisal je rektorju dr. Bauerju skesano pismo; 29. t. m. je šel sam k dr. Bauerju, na poti pa je srečal detektiva Komornika, ki se mu je takoj izročil ter šel ž njim na policijo, kjer so ga takoj zaslišali. Kot vzrok svojemu dejanju je navajal politične motive. Napravljena je ovadba na državno pravdništvo. Najmanjša kazen (k. z. § 85 al. a) znaša šest mesecev, najvišja eno leto. Dr. Bauer je kot priča izjavil, da Martinčič ni popolnoma normalen in da ne more nositi odgovornosti za svoja dejanja, torej utegne odpasti vsaka kazen.

— **Lovec ustrelil pastirja.** V Lipi na Krasu je podjetnik lova, neki gospod iz Trsta, ustrelil 16-letnega pastirja. Streljal je v premikajoče se grmovje, meneč, da je v grmovju srna, pa je ustrelil pastirja, sina uboge vdove.

— **Telefon v kavarnah.** Organizacija kavarnarjev v V. okraju na Dunaju je sklenila od 1. septembra za posamezne govore na kavarniški telefon zahtevati od gostov po 10 vinarjev, od vseh, ki pridejo s ceste k telefonu pa po 20 vinarjev.

— **Strela je udarila** preteklo sredo popoludne v pastirja Vincenca Prosena iz Kuteževega, župnije Pograje, ko je pasel ovce in je takoj mrtev obležal. Doma je bil iz Sapjan. Isti dan je treščila strela tudi v neko hišo v Pograjah, v kateri je zgorelo nad 300 centov sena.

— **Trešč.lo** je včeraj v Lenartov kozolec v Dobrunjah, ki je pogorel.

— **Divji mrjasec** se je pojavil blizu Skaručine. Morda se ljubljanskim lovcem posreči, ga prepoditi.

— **Konferenca.** Sodalitatis in honorem St. Cordis Jesu za ljubljansko dekanijo bode dne 5. sept. t. l. ob 10. uri dop. v knezoškofijski palači.

Koroške novice.

k **Cesarski manevri na Koroškem bodo trajali — ob cesarjevi navzočnosti** — 5., 6., 7., 8. in 9. sept., potem se cesar odpelje iz Celovca. Generaliteta in nadvojvode pa ostanejo še pri vajah.

k **Cesar in slovenski koroški župani.** Gospod državni poslanec Grafenauer je posredoval pri c. kr. deželni vladi v Celovcu, da bi bila sprejeta dné 4. septembra deputacija slovenskih koroških županov pri cesarju v avdijenci. Deželni predsednik mu je odgovoril, da je cesarjevo bivanje v Celovcu popolnoma vojaškega značaja ter da cesar ne bo sprejel nikogar v avdijenci. Vsled tega torej odpade nameravani pohod deputacije.

k **Cesarske vaje na Koroškem.** V Beljak se pripelje dne 2. septembra poveljnik tirolskega armadnega zbora, nadvojvoda Evgen, in pa 60 višjih štabnih častnikov. Vaj bodo v Beljaku malo videli, ker ne bo, kakor so mislili prvotno glavna bitka med Pontabo in Beljakom, marveč na ravnini med Št. Vidom in Celovcem, severno od Drave od Osojskega jezera do Velikovca.

k **Cesarske vaje in osebni promet.** Cesarske vaje na Koroškem se vrše od 1. do 9. septembra. Na progah južne in državne železnice bodo zato morali voziti velike vojaške transporte, vsled česar bo odtegnjenih več sto vagonov splošnemu prometu. Zlasti bodo imele veliko prometa proge južne železnice Maribor-Franzensfeste in proge državne železnice, ki se stekajo v Celovec in Beljak. Osobito velik bo osebni promet ob koncu vaj 8. in 9. septembra, ker bodo ob koncu vaj vozili vojake s Koroške na vse strani. Vozilo se bode približno 900 častnikov, 22.000 mož, 1500 konj, veliko topov, voz, tovorov i. t. d. Dné 8. septembra je nedelja in praznik. Ta dan obiskuje na tisoče romarjev sv. Višarje in druga božja pota in so prenapolnjeni vsi vlaki. Tudi se bližajo koncu počitnice in mnogo oseb se vrača z dopustov iz štajerskih, kranjskih, koroških in tirolskih letovišč. Z ozirom na navedene okoliščine se priporoča, naj kdor more, odgodi kako morebitno potovanje na čas po 9. septembru.

k **Gospodarsko propadanje v Beljaku.** Beljak je od nekdaj slovel po svojih premožnih obrtnih in trgovskih rodbinah. Zadnji čas je začelo mesto propadati in cela vrsta starih patricijskih rodbin zapada konkurzu. Opozarjamo slovenske trgovce, ki imajo tam kaj tirjati. Žalostna prikazen, ali vsenemško in protiversko razgrajanje ne koristi nikomur in le-to postalo je v Beljaku zadnja leta običajno.

k **Nemški Velikovčani.** V Velikovcu so napravili dne 15. avgusta neko veselico. Ker se je mudil ta dan slučajno 17. pešpolk tukaj, dovolilo je poveljništvo Velikovčanom vojaško godbo. Veselice sta se udeležila tudi dva železniška uradnika iz Sinčevasi ter sta se drznila naročiti si pijačo v slovenskem jeziku. V Velikovcu pa ljudje sicer vsi od Slovencev živijo, a pri narodnih svojih veselicah pridejo navadno ob pamet. Tako se tema Slovencema najprej ni postreglo, potem pa so ju napadli, da sta se morala odstraniti. Vrhutega so Velikovčani dotična gospoda denuncirali pri vodstvu Južne železnice. Sramota!

Štajerske novice.

š **Legar v Gradcu.** Na legarju so obolele v Gradcu minoli teden tri osebe, ena oseba je pa pripotovala v Gradec, bolna na legarju.

š **Duh se je omračil** g. A. Jermanu, šestošolcu iz Ljubljane, ki je bil v Trbovljah na počitnicah pri svojih stariših. Pridnemu dijaku in vrlim staršem naše sočutje! Bolnika so prepeljali v opazovalnico v Gradec.

š **Velika goljufija na Južni železnici.** V Laškem na Štajerskem so prišli na sled veliki goljufiji, vsled katere je Južna železnica oškodovana za skoro 43.000 kron. Okolu 15. t. m. je prišel v hotel Henkel neki tujec, ki se je vpisal kot dr. Karol Friedmann ter pripovedoval, da pričakuje večjo vsoto denarja. Z ozirom na to je v hotelu živel na dolg ter si tudi od natakarice izposodil nekaj denarja. Večkrat je na pošti vprašal, če je prišlo že kako priporočeno pismo na dr. Friedmanna, ki je baje v njem nakaznica na omenjeno svoto. 18. t. m. je res dobil pismo z nakaznico na 41 tisoč kron, ki naj jih dr. Friedmannu izplača železniška postaja v Laškem. Isti dan je prišel tujec k postajnemu načelniku Leyerju, ki mu je, pregledavši listine, v navzočnosti pristava Lopiša izplačal 41.230 K 56 v. Postajenačelnik je namreč že 16. t. m. dobil od stavbenega ravnateljstva Južne železnice ukaz, naj ono svoto izplača dr. Friedmannu, ter je takoj poslal na ravnateljsko blagajno na Dunaj potrdilo o sprejemu denarja. Šlo je namreč za plačilo železniških pragov, ki jih je prodal železniški upravi neki Zabavnik, vendar odstopil denar dr. Friedmannu v Zagrebu proti temu, da mu je ta prepustil neki gozd. »Dr. Friedmann« je potem v hotelu plačeval za pijačo vsakomur, kdor je hotel piti, šampanjec je tekel v potokih. Toda začeli so kmalu sumiti, da je le navaden goljuf, kajti njegov nastop je bil nesiguren in večkrat se zapletel v protislovja, češ, da je denar dobil za les, drugič pa, da ga je podedoval. Zato jo je 19. t. m. popihal neznano kam. Od ravnateljstva Južne železnice pa je laški postajni načelnik dobil poziv, naj poroča, če se je denar izročil pravemu dr. Friedmannu, nakar je g. Leyer odgovoril, da v celem trgu nihče ne bi mogel dognati, je li tujec bil pravi upravičenec ali ne ter da se tudi ni zahtevala legitimacija. Nato je ravnateljstvo zahtevalo popis tujca in kmalu je brzojavka potrdila sum, da je prišel po denar navaden goljuf. Razlagajo si sedaj ta slučaj tako, da je eden izmed uslužbencev dr. Friedmanna, dobro poznajoč razmere, sam pisal na stavbno vodstvo na Dunaj, naj pošlje nakaznico v Laško in naj nakaže vsoto pri blagajni železniške postaje v Laškem. Tujec je srednje postave, zastaven, z majhnimi, črnimi brkami in majhno koničasto brado ter črnimi, prodirljivimi očmi. Škodo bode seveda trpela Južna železnica, postajnega načelnika Leyerja ne zadene nobena krivda, ker se je ravnal popolnoma po predpisih. Postajno načelništvo v Laškem je že pri tamošnji okrajni sodniji vložilo kazensko ovadbo.

š **»Štajerc«** namerava izdati letos svoj koledar.

š **Graščino Novo Celje pri Žalcu** z obširnimi posestvi, last starega grofa Salma, je kupila parcelačna banka iz Zagreba in bo razprodala vse med domače kmete.

š **Državni pravnik dr. Bayer** ostane, kakor so poročali graški listi, v Celju.

š **Zaročil** se je trgovec g. Janez Regvat v Pilštajnu s hčerko nadučitelja iz Št. Vida pri Planini gdčno Štefko Bračičevo.

Gospodarstvo.

g **Koliko velja v Švici dober bik?** V Ostermundingen pri Bernu je pripeljal priprost kmet na razstavo bika simodolskega plemena, katerega je sam zase pred tremi leti kupil za 5000 frankov. Od njega je izredil 20 mladih bikov, katere je vse za visoko ceno prodal. Enega izmed sinov, kateri je star 11 mesecev, je pripeljal tudi na razstavo. Kupci so mu ponujali za njega 8000 frankov; prodati ga pa ni hotel za nobeno ceno, ker ga potrebuje sam za pleme. To naj bi posnemali naši živinorejci.

g **Hud boj med kmeti in trgovci v Švici.** Mlekarske zadruge v Švici, katere izdelujejo svetovno znani emodolski sir, so se združili v zvezo in podražile sir na 2 K kilogram. Veliki trgovci sira so se združili istotako in sklenili, da ne sprejmejo te cene. Sedaj se bije hud boj. Na sirni borzi v Brnu se ne sklepa nobena kupčija. Pomanjkanje sira je veliko, trgovci ne morejo zadoščati odjemalcev, sirarne pa imajo polne zaloge. Časopisi v Švici imajo veliko zabavo s tem bojem.

Ljubljanske novice.

lj **Vojaška godba pešpolka štev. 97 iz Trsta** bode jutri v nedeljo, od pol 7. do 10. ure zvečer koncertirala na vrtu hotela »Union«. Pešpolk št. 97 iz Trsta je v Kranju kantoniran.

lj **Slavnost na pokopališču.** Pevsko društvo »Ljubljana« odkrije jutri v nedeljo ob 4. uri popoldne, kakor že omenjeno, nagrobni spomenik svojemu umrlemu članu g. Slavoju Polašeku. Društveni zbor zapoje Jenkovo žalostinko »Na grobeh« in Mendelsonov »Beati mortui«. Nagrobni govor ima predsednik Rado Šturm. Danes polože na grob lovorjev venec s trobojnimi trakovi. K temu odkritju vabi odbor tudi p. n. podporne člane in prijatelje umrlega pevca.

lj **Vojaki skozi Ljubljano.** Včeraj zjutraj se je peljal skozi Ljubljano iz Ptuja oddelek 15. pionirskega bataljona, in sicer 5 častnikov ter 130 mož. Peljali so se v Kranj, odkoder marširajo z ljubljansko pehotno divizijo k cesarskim vajam na Koroško.

lj **Stanje legarja v ljubljanski garniziji 31. avgusta.** Danes je stanje legarja v vojaški bolnišnici naslednje: 58 mož 17 pešpolka, 17 mož 27. domobranskega polka, 1 žrebčar in 1 orožnik. Skupaj je torej na legarju bolnih 77 mož. Nadalje so v opazovanju trije vojaki domobranskega in en mož 17. pešpolka. Vseh bolnikov na legarju je torej v vojaški bolnišnici 81. Izmed teh se jih gotovo več kakor polovica prav dobro počuti. Od pretečene sobote do danes je umrl 1 mož (domobranec). Sedaj se tudi višji vojaški krogi zanimajo za zdravstvene naredbe med vojaki in v bolnišnici. Poleg mnogih nadzorovanj je nenadoma nadzoroval vojaško bolnišnico v ponedeljek 26. avgusta ob 6. zvečer poveljnik III. armadnega zbora podmaršal Potiorek, ki je bil skorej celo uro v bolnišnici. Vojaške oblasti se torej trudijo, da kolikor mogoče omeje legar. V postavljenih lopah je jako vroče, strehe zato večkrat na dan škrope z vodo. Na vrtu vojaške bolnišnice še niso dovolj visoko zrasla drevesa, da bi bili postavili lope v senco, kakor velevajo predpisi.

lj **Slovensko umetniško društvo v Ljubljani** se je razšlo. Tako naznanja v današnjem uradnem listu bivši predsednik g. Ivan Franke.

lj **Stanovanje za dijake.** Kakor je znano, se je že pred letom ustanovilo v Ljubljani »društvo dobrodelnih gospej« v pomoč dijakom, s tem namenom, da bo skrbnim star-

šem pripomoglo do dobrih stanovanj za njihove sinove, ubožnim pa prav dobrim dijakom tudi prispevalo k stanarini, kolikor bo moglo. Zdaj ima društvo odbranih nekaj prav dobrih dijaških gospodinj, katere bo lahko z dobro vestjo priporočalo onim, ki se bodo oglasili pri tem društvu. Ker pa popolnoma primernih in prav lepih stanovanj hišni gospodarji iz lahkoumevnih vzrokov ne oddajajo radi dijaškim gospodinjam, zato je društvo kupilo tudi lasten dijaški dom z vrtom, kamor bo sprejelo sinove, zlasti iz premožnejših rodbin. Dasi pa hiša še ni vsa plačana, vendar bo društvo — zaupajoč na dosedanjo radodarnost mladinoljubov — že letos tudi oddajalo nekaj stanovanj brezplačno ali po znižani ceni. Celotna plača znaša na mesec 36 K. — Pismeni oglasi ali prošnje naj se pošljejo na naslov: Kanoniku Ivanu Sušniku v Ljubljani. Naznani naj se ime učenca, v katero šolo bo hodil in, če prosi znižanja, koliko bo sam plačeval. Kdor pa pride osebno v Ljubljano, naj se oglasi v društvenem dijaškem domu: Škofje ulice št. 20, in sicer od 8. do 12. ure.

lj **Dr. Tavčar in njegov substitut g. Dev star.** V včerajšnjem »Narodu« se dr. Tavčar pritožuje, da smo mu storili krivico, ker je v »Slovencu« stalo, da je kot »ex offo« zagovornik Ivo Kukle najel za substituta gosp. — Deva, ker je nujno moral na lov. Nam se je to zatrdilo od navadno jako zanesljive strani. Dr. Tavčar sedaj izjavlja, da je imel na Vrhniki civilno razpravo, pri kateri ni smel izostati. Zdi se nam torej, da je vsa pomota o dr. Tavčarjevih četrtkovih poslih skoro gotovo nastala vsled tega, ker se je napotil k sodišču v obleki, v kateri se navadno hodi na lov. Naš namen gotovo ni bil ob dr. Tavčarjevi zagovorniški zaposlenosti, dražiti njegovo lovsko strast na lahkonoge srnjake. Krivice nikomur nočemo delati, najmanj pa dr. Tavčarju, katerega poznamo kot nehinavskega moža. Zato smo priobčili to pojasnilo. Dr. Tavčarju pa želimo, da bi si drugič izbral boljšega substituta in da bi ga v najlepših lovskih dnevih niti najmanj ne motili moreči sodnijski opravki, po katerih človek postane tako siten, da se krega na nedolžne žurnaliste. Povsod lovski blagor!

lj **Cinématographe theatre français** na Turjaškem trgu (bivši Katoliški dom) se otvori danes zvečer z jako zanimivim sporedom. Prva predstava ob polu 8. uri zvečer, druga ob 9. uri zvečer. Predstava traja vsaka čez eno uro. Predstave se vrše vsaki dan ob polu 8. in 9. uri zvečer, v nedeljah in praznikih pa ob polu 11. uri dopoludne, ob 3. popoldne, polu 5., 6., polu 8. in 9. uri zvečer. Vstopnina znaša 40 kraicarjev. Podjetje ima, kakor se nam poroča, najkrasnejše kinematografične slike in bo vedno skrbelo za bogat, zanimiv spored.

lj **Na mestni višji dekliški šoli** se bode pričelo šolsko leto zaradi različnih ovir pri novi šolski stavbi šele prve dni meseca oktobra.

lj **Skrivnostni ranjenec.** V deželno bolnišnico so pripeljali predvčerajšnjim delavca Jakoba Ardigala, kateri je, kakor pravi, zaspal pod kozolcem na Poljanski cesti št. 48 in ga je potem nek neznanec udaril in ga na glavi znatno poškodoval. Ardigal je bil baje preje vinjen in bode zadeva dobila najbrže drugačno lice.

lj **Jutri na velikansko veselico v Rožno dolino!** Olepševalno društvo v Rožni dolini priredi, kakor smo že poročali, jutri rajski dan in bengalsko noč ali veliko ljudsko veselico v Rožni dolini. Spored. 1. Veliki koncert, izvaja slavna domžalska godba. 2. Petje, poje domači pevski klub. 3. Šaljiva pošta, papirnata bitka, srečolov. 5. Spuščanje zrakoplovov, prašički na ražnju pečeni, šaljivi prizori, krotilec divjih zveri s slovečo rožnodolsko brno, rešilna postaja itd. Zvečer v mraku umetalni ogenj. Veselica se vrši na vrtu, v restavraciji in na prostorih ob restavraciji »Rožna dolina«. Začetek ob treh popoludne. Vstopnina 20 vinarjev. Otroci do 10 let so vstopnine prosti. Z ozirom na ogromne društvene stroške za novo naselbino se preplačila hvaležno sprejemajo. Ob neugodnem vremenu se vrši veselica prihodnjo nedeljo, dne 8. septembra t. l.

lj **Palestinski romarji skozi Ljubljano.** Danes zjutraj ob 4. uri se je peljalo skozi Ljubljano v posebnem vlaku 400 poljskih romarjev iz Lvova, ki se peljejo v Palestino. V Trstu se vkrcajo v ladjo. Nazaj se peljejo skozi Ljubljano 14. septembra in ostanejo tu takrat eno uro 14 minut, ker bodo v Ljubljani večerjali.

lj **Premog** se podraži tekom prihodnjega tedna; nova cena bode razvidna iz tozadevnih inseratov.

lj **Velevažen shod podružnice prvega avstrijskega društva državnih slug v Ljubljani.** Z ozirom, da je treba vložiti na državni zbor nujne predloge glede izboljšanja stanu državnih slug, sklical je odbor gornje podružnice shod na dan 8. septembra t. l. popoludne ob 3. uri v dvoranj hotela »Ilirije« v Kolodvorskih ulicah št. 22 v Ljubljani, da se določijo in sestavijo dotične peticije. Shod poseti kot poročevalec glavnega društva tudi predsednik istega g. Leopold Doppler, c. kr. sodni sluga z Dunaja. Povabljenih je tudi več gospodov državnih poslancev. Na dnevnem redu je: Pozdrav in otvoritev shoda po načelniku podružnice; predavanje društvenega predsednika g. Dopplerja z Dunaja o stanovskem položaju in organizaciji v obče, ter o strokovnem časopisju; predavanje tovariša g. Hibšerja o položaju uradnih slug; predavanje tovarišev gg. Kosmača in Zorkota o položaju provizoričnih slug; predavanje tovariša g. Marinko o položaju cestarjev; predavanje načelnika podružnice g. Jegliča o položaju paznikov sodnih dvorov; predlogi in razgovori. Volitev novega odbora na podlagi novih društvenih pravil. Od tovarišev vpeljani gostje dobro došli! Še enkrat opozorimo tu vse člane in nečlane našega stanu, da se polnoštevilno udeleže tega za vse sloje stanu prevažnega shoda. Tu se gre za splošno stanovsko korist in bodočnost, bodisi vsako svest svoje dolžnosti in uspeh, ki leži le v občni solidarnosti, poplačal bode slehernemu trud in neznatne izdatke.

lj **Čedna družba.** Brata Jurij in Primož Smejc sta imela skupno stanovanje s svojima ženama Marijo in Alojzijo Smejc na Selu. Oba sta bila kot dninarja nastavljena pri tukajšnji trgovski tvrdki Jurij Verovšek. Imela sta kot taka nalog, blago spravljati iz postaje v skladišče, odnosno prevažati prodano blago na postajo. To priliko sta porabila, da sta si prisvojila iz skladišča v večjih ugrabkih raznega kuhinjskega orodja, kakor tudi sekire, ključavnice in druge raznoterosti. Ukradeni reči sta ženi o priliki, ko sta jima prinesli kosilo, v košarici domov znosile. Škoda se je cenila na 40 K 42 h ter je te reveže radi take bagatele tvrdka naznanila sodišču. Jurij Smejc bo sedel pet tednov, brat Primož štiri tedne, oba v težki ječi. Ženi, in sicer Marija, je bila obsojena na pet dni, Alojzija pa na štiri dni zapora.

lj **Umrla** je 28. t. m. poštna oficijantinja gdčna Antonija Reisner, stara 28 let.

lj **Šota je pričela goreti včeraj** popoldne na Ilovici na posestvu Matije Remca iz Bizovika. Ker je pihal veter se je vnela poleg šote se nahajajoča hosta. Ker so ogenj še pravočasno pogasili trije mestni delavci, je škode le 16 do 18 K.

lj **Brivca g. Ogriča** najtoplejše priporočamo vsem somišljenikom, ker je od nasprotnikov bojkotiran. Brivnica g. Ogriča se nahaja nasproti frančiškanske cerkve.

Razne stvari.

Dobrosrčni mesarji. Mesarji v Gjuru na Ogrskem so v sedanji »silni draginji živine« — sklenili znižati ceno mesu Prodajali bodo odslej telečje meso za 18 odstotkov ceneje. goveje meso pa za 10 odstotkov ceneje. Celo mesto slavi te imenitne mesarje, katerih bi par privoščili tudi Ljubljani.

Starost je norost. Iz New Yorka poročajo, da sta se v Neshville poročila 101 leto stari John Burden in 100 let stara Roza Mac Guire.

Iz veselja zblaznela, ker je dobila učiteljsko službo, na katero je že nad eno leto čakala, je v Pešti neka Viljemina Sik.

Pop Gapon baje vendarle še živi. Do zadnjega časa je živel s svojim bratom v Švici. Ko so to vest prinesle »Birževija Vjedomosti« sta oba Gapona nakrat odpotovala iz Švice. Gapon je odnesel iz Rusije mnogo denarja, katerega je ukradel iz blagajne revolucionarne organizacije.

Od veselja zblaznela. 27-letna učiteljica Schick v Budimpešti je že dolga leta čakala na imenovanje za definitivno učiteljico. Te dni je dobila odlok ter od veselja zblaznela.

Petinsedemdesetletna morilka. Kmeta Ivana Göbölyösa v občini Nellö so našli na vrtu pod drevesom vsega ranjenega. Kmet se je vrnil zvečer pijan domov ter se je sprl s svojo ženo, ki je vsled tega ponoči ostavila njegovo hišo in šla domov k svoji materi. Göbölyösova tašča, petinsedemdesetletna Suzana Toth si je vzela hčerino jadikovanje tako k srcu, da je vzela velik kuhinjski nož in se podala ponoči v Göbölyösovo hišo. Göbölyös je spal pod drevesom. Razkačena starka se je vrgla nanj in mu je zadala besna več globokih vbodljajev v prsa, tako, da je on takoj umrl. Ko je drugi dan prišla k njej žendarmerija, je ona vse priznala in je tudi pripomnila, da njena hči o umoru niti slutila ni. A kljub temu so zaprli tudi hčer.

Cerkveni letopis.

Kronanje na Brezjah se prične jutri ob 9. uri dopoludne na prostem. Danes zvečer ob 6. je slavnostna pridiga. Pridiguje g. prof. dr. Mihael Opeka iz Ljubljane. — Pred kronanjem govori premil. g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, govoru sledi kronanje podobe Matere božje in potem slovesna pontifikalna sv. maša. Ob 6. uri zvečer zopet pridiga. Pridiguje g. stolni vikar Jožef Potokar iz Ljubljane, po pridigi pete litanije. Ves teden bodo zjutraj slavnostni govori in slovesne sv. maše. — Do danes je bilo k jutrašnji slavnosti priglašenih 200 duhovnikov.

POLICIJA PROTI KONGRESU SVOBODOMISLECEV V PRAGI.

Praga, 31. avgusta. Praški policijski ravnatelj Krikava je v očigled dejstvu, da pridejo na kongres svobodomiselcev v Prago anarhisti iz Španije in Italije, ki so na tukajšnji policiji znani kot internacionalno nevarni rovarji, pripravljalnemu odboru za mednarodni kongres svobodne misli v Pragi naznanil, da bo vlada kongres takoj razgnala in odgnala vse tuje govornike in udeležence nazaj v njihovo domovino, ako bo kdo le količkaj govoril tako, da se bo zagrešil proti kazenskemu zakoniku. (Pokazalo se je, da je »Slovenec« o čudnih tičkih, ki bodo posetili ta kongres, bil čisto točno informiran. Opomba uredn.)

Telefonska in brzojavna poročila

DR. LUEGER.

Dunaj, 31. avgusta. Dr. Lueger se je danes odpeljal v Neubruck za 14 dni.

GAPON V OPATIJI?

Reka, 31. avgusta. Nekateri Rusi v Opatiji trdijo, da se tam nahaja preoblečen in pod drugim imenom znani pop Gapon, ki je v Rusiji vprizoril krvave delavske štrajke, pa bil poverjenik vlade. Drugi zopet trdijo, da se pop Gapon nahaja v Švici.

VESELA LETA VOJAŠKA.

Milan, 31. avgusta. Pri velikih italijanskih vojaških vajah je 74 vojakov vsled silnega pohoda iz Bielle v Pettinenogo zbolelo. Trije so umrli.

KOLERA.

Nižnji Novgorod, 31. avgusta. Pet oseb je tu umrlo na koleri. V Kičinevu je umrlo na koleri 16 oseb, v Izmaili 6.

TURKI IN PERZIJA.

London, 31 avgusta. Turki vedno bolj prodirajo na perzijsko ozemlje. Perzijski konzul v Peterburgu je prosil za posredovanje Rusijo, ki je pa to odklonila.

Pekarija

v novo zgrajeni hiši na Selu, občina Moste, blizu nove kemične tovarne se **takoj odda.** Več se poizve pri **E. Predovicu, Ambrožev trg št. 7.** 1900

Pošten, priden, ročen 19.9 2

mesarski pomočnik

kateri se na razsekavanje dobro razume, kakor tudi pri teletih in prešičih vsega dela vajen se sprejme s 1. oktobrom.

Kje, pove iz prijaznosti upravništvo tega lista.

1915 6—3 **Več spretnih**

mizarskih pomočnikov

za stavbena dela se takoj **sprejme v trajno delo.**

„Prva kranjska mizarska zadruga“
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dve gospodični

se vzameta na hrano in stanovanje po jako nizki ceni na **Dunajski cesti št. 23 v pritličju.** 1902 3 2

Več dijakov

se sprejme na stanovanje in hrano pri Ani Merješič, Krojaške ulice št. 1 (Ljubljana). Stanovanje je zračno, hrana dobra in tečna. Dijaki so pod strogim nadzorstvom. 1840 8—7

Proda se

fotografičen aparat

13×18, s pripravo po zelo nizki ceni.

Poizve se pri **g. Francu Kvasu,** p. Jesenice, Gorenjsko. 1909 2-2

Bogu Vsemogočnemu je dopadlo mojo ljubljeno nepozabno soprogo gospo 1952

Marijo Robavs roj. Porenta

po daljši mučni bolezni danes ob 11. uri zvečer, prevideno s svetotajstvi za umirajoče poklicati na oni svet.

Truplo predrage rajnke pokoplje se v nedeljo, 1. septembra ob 6. uri popoldne na domačem pokopališču.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači župni cerkvi.

Šmartno pri Litiji, 31. avg. 1907.

Ivan Robavs
mesar in gostilničar, soprog.

Zahvala.

Za vse obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli od vseh strani med boleznijo in ob smrti naše iskreno ljubljene nepozabne hčerke

Antonije Reisner

c. kr. poštne oficiantinje

izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo.

Posebe se še zahvaljujemo gospodom zdravnikom, posebno g. dr. Stojcu za skrbno zdravniško pomoč, gospodu ravnatelju Marijanišča za obilno izkazanih dobrot ob bolezni in smrti, vsem cenjenim poštnim gg. kolegom in koleginjam v Pulju za prekrasni venec, kakor tudi vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sploh za obilno udeležbo in krasne darovane vence.

Ljubljana, 31. avgusta 1907.

1950 **Žalujoči ostali.**

Zahvala.

Ob smrti naše iskreno ljubljene

Anice Jeran

učit. kand. IV. letn.,

nam je došlo premnogo tolažilnih izrazov sočutja, za katera se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Istotako izrekamo najiskrenejšo zahvalo za darovane vence, cenj. gospodom pevcem za prekrasno ganljivo petje, vsem čast. gospicam koleginjam in čast. gospicam Marijine kongregacije, kakor tudi sploh vsem, ki so predrago pokojnico spremili k zadnjemu počitku.

Ljubljana, 30. avgusta 1907.

1938 1—1 **Rodbina Jeran**

Naznanilo

o začetku šolskega leta 1907|8

v kn. šk. zavodu v Št. Vidu nad Ljubljano.

Šolsko leto 1907/8 se prične v sredo, dne 18. septembra s sv. mašo. Dan poprej, to je

v torek, 17. septembra

naj pridejo v zavod vsi gojenci, dosedanji in na novo sprejeti, in se osebno zglase pri šolskem ravnateljstvu.

Vodstvo kn. šk. zavoda.

1919 2—1

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice štev. 2 : : :

obrestuje

vloge na knjižice in v tekočem računu od dne vloge do dne vzdiga po $4\frac{1}{2}$%.

Rentni davek plača banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev snuječe se **»Hotelske družbe z omenjeno zavezo Triglav«** po kron 500·—, 1.000·—, 5.000·— in 10.000·—.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond K 200.000.

Hiša

z gostilno in lepim vrtom se pod ugodnimi pogoji **takoj prona** Kje, pove upravništvo „Slovenca" 1942 1—1

Mladenič

v starosti 20—24 let, zmožen slovenskega in nemškega jezika, ter izvežban tudi v **vrtnarskih** poslih, se sprejme takoj kot

grajski sluga.

Plača K 40, prosto stanovanje, kurjava in svečava, ter ob prisotnosti gospôde tudi prosta hrana. 1947 3—1

Prošnje na upravo graščine **barona Borna pri Sv. Ani** na Gorenjskem.

Mlad in spreten trgovec

z najboljšimi izpričevali **prosi takoj službe** v kaki **špecerijski** ali **manufakturni prodajalni.**

Govori slovenski in nemški. — Kje stanuje pove upravništvo „Slovenca". 1908 4—3

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki

Izdelane postelje

iz rdečega posteljnega inleta. Prav dobro napolnjene. — Pernica ali blazina 180 cm dolga, 116 cm široka K 10·—, 12·—, 15·— in 18·—; 2 metra dolga, 140 cm široka K 14·—, 16·—, K 18·—, 21·—. Zglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 3·—, 3·50 in 4·—; 90 cm dolg, 70 cm širok K 4·50 in 5·60. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridelni módroci iz žime za 1 posteljo K 27·—, boljši K 33·—. Pošilja se poštnine prosto po povzetju od K 10·— naprej. — Zamenja ali nazaj se vzame proti povrnitvi poštnih stroškov. 1662 6—1

BENEDIKT SACHSEL, Lobes 910 pri Plznu Češko.

Naznanilo.

Daje se na obče znanje, da trgatev belega in črnega moškata začne letos proti drugi polovici meseca septembra in trgatev črnega terana okoli 20. istega meseca. Pozivljejo se vsi kupci, kateri nameravajo kupiti grozdje ali vino, da pridejo mnogoštevilno na trg. Pridelki so obilni in v vsakem oziru izvrstne kakovosti ker je poletje letos bilo suho in jako ugodno trtam in popolnemu dozorenju grozdja.

Rovinj, 28. avgusta 1907. 1922

Vodstvo vzajemnega kmetijskega društva v Rovinju (Istra). — (La Direzione della famiglia (cooperativa agricola di Rovigno Istria.)

Primarij

dr. U. Gregorič

se je vrnil

in

zopet ordinuje.

Proda se takoj dobro ohranjena

špecerijska oprava.

Naslov pove upravništvo „Slovenca". 1953 3—1

Namizno grozdje

belo in črno, sladko, razpošilja v pletenicah od 5 in 10 kg, po 50 vinarjev kg proti povzetju **Hinko Grabrijan, Vipava.** 1932 1—1

Št. 381. 1954

Razpis zdravniške službe.

Pri podpisani blagajni odda se zdravniška služba, katero je nastopiti z dnem 1. oktobra 1907.

S to službo spojena je letna plača 1800 K in za obiske bolnikov izven teritorija ljubljanskega mesta po 40 vin. oddaljnine od vsakega km ter prosta vožnja.

Natančneje pogoje izvedeti je v blagajniški pisarni ob navadnih uradnih urah.

Prosilci za to službo vložijo naj svojo zadostno dokumentovano prošnjo najdalje

do 15. septembra t. l.

pri podpisani blagajni.

Okraj. bolniška blagajna.

V Ljubljani, 28. avgusta 1907.

Načelnik:

Fr. Bartl.

Mlad moški ki je prost vojaščine in zna lepo in čitljivo pisati se sprejme v c. kr. tobačno tovarno v Ljubljani **kot pisar.** 1951 3—1

Več gospodičin

se sprejme na stanovanje in hrano pri gospej **Papst,** Barvarska steza št. 5. v Ljubljani. 1948 3—1

Otroški voziček

za sedeti (Stefanie Wagen) dobro ohranjen **se takoj proda.** Vpraša se v **Sodnijskih ulicah štev. 6, I. nadstropje, desno.** 1943 2—1

Ustanovljeno 1862. Telefon štev. 584.

RUDOLF GEBURTH

c. kr. dvor. mašinist

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71

na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč

za vsako porabo od navadne do najfinejše in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane.

Okrogle peči za regulirati od 15 K višje.

Sušilnice, plinove peči, kamini.

Železne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

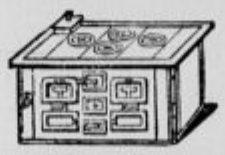

Patent-vložki za glinaste peči.

1881 18—1

Postrežnica

se sprejme. Florijanske ulice 23, I. nadstr. 1936 3—1

Kleparski pomočnik

dobi takoj delo pri G. Bocaku v Tržiču, Gorenjsko. 1937 3—1

V najem se odda pritlično

stanovanje

z vsemi pritiklinami. Okrog hiše je sadni vrt. — Več se poizve **v Dravljah 10.** 1944 3—1

Na noge! Na noge! Na noge!

Nekaj novega za prešičerejce!

Jako fina 1946 1

krma za pitane prašiče

se dobi v vrečah po 50 kg à 9·50 K pri

Pavlu Sedeju,

valjčni mlin

Javornik, Gorenjsko.

DIJAKE

sprejme na hrano in stanovanje in pod strogo nadzorstvo dobra rodbina. — Kje, se izve v upravništvu „Slovenca". 1935 3—1

Učenec

kateri ima veselje do trgovine, se sprejme takoj v pouk. Prednost imajo kmečki fantje v starosti 13—14 let, kateri so dobro dovršili ljudsko šolo. Ponudbe je pošiljati: **Rudolf Zorè, Jesenice,** Gorenjsko. 1915 3—1

Išče se 1931 3—1

strojni

ključar.

Reflektantje naj se osebno predstavijo pr **predstojništvu c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani.**

Pri damah

ne pomeni **reklama** nič, le

dejstva govore.

Poizkusite torej vsaj enkrat

ELLA-kréme

ki pomladi obraz in osveži kožo. Ogrci lišaji, pege izginejo. Ne samo plemenite dame in umetnice tu in inozemlja priznavajo to kot najboljše in najzanesljivejše sredstvo, ampak vse ženstvo sploh. Cena 1, 2, 3 in 5 kron. 1726

ELLA-kreme-milo . . . . . K 1
ELLA-umivalna voda . . . K 1 in 2
ELLA-lepotilo . . K 1·20, 3·40, 3 in 4.

Po uporabi ene porcije omenjenih izdelkov **gotov uspeh**

Baros Gábor

tovarna za toaletične predmete in kozmetične izdelke.

Centralna prodajalna in pisarna: **Budimpešta:** VII. Dohany utcza 1, zaloga 49, telefon 8-72; tovarna: I. Varasmajor utcza 42 (lastna hiša) telefon 45-45. —

Razpošilja se dvakrat na dan proti povzetju ali če se pošlje denar naprej.

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom **Kongresni trg 19**

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure **po $4\frac{3}{4}$%** to je. daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52—1 Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik. Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.

Odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono.

C. kr. priv. prva češka

Ustanovljeno 1869.
3—5 letno jamstvo.

orgelj in harmonijev

tovarna J. Tuček-a, Kutnahora, Češko

gradi in dobavlja:

orglje vseh velikosti, sistemov in slogov
harmonije sistema na pihala (Cottage-orglje)
piano in pianino najmodernejše konštrukcije.

Nizke cene. Tudi na obroke.

Od ustanovitve je bilo izgotovljenih 6000 instrumentov.
Ilustrovani prospekti o orglah, harmonijih in pianih zastonj in franko. 912 26—18

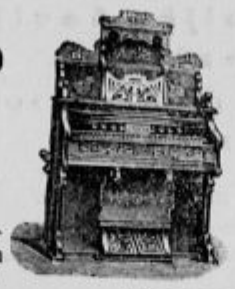

Najcenejša vožnja v Ameriko.

„Amerika"

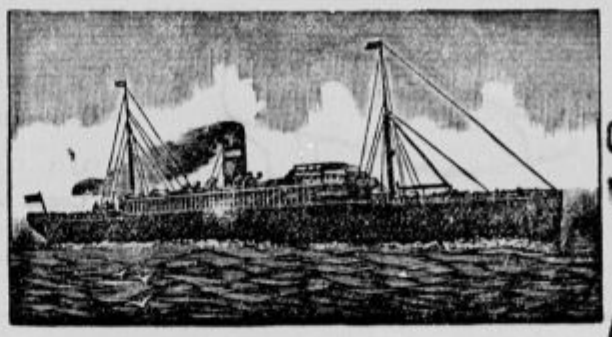

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna za

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

71 52—47

„Amerika"

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni **6** dni

izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika" 24,000 ton

„Kaiserin Augusta-Victoria" 25,000 ton

toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12,000 tonami

Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig,**

Ljubljana Kolodvorske-ulice štv. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedelek, torek in četrtek v tednu.

1889 3—2 Št. 192.

Naznanilo.

Na meščanski šoli v Krškem in ž njo združenem enoletnem tečaju se začne šolsko leto

dne 16. septembra 1907.

Vpisovanje se vrši dne 14. in 15. septembra.

Učenci naj pridejo, ako le mogoče v spremstvu svojih staršev ali njihovih namestnikov in naj prineso seboj zadnje šolsko naznanilo (šolsko spričevalo) in krstni list.

Pogoje za sprejem je dobiti pri ravnateljstvu.

Ravnateljstvo meščanske šole v Krškem

dne 15. avgusta 1907.

1780 20—4

FRAN ŠEVČIK

puškar v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih, najbolj fino narejenih **pušk,** posebno lahke trocevke in puške za šibre z jeklenimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika zaloga samokresov, lovskih potrebščin in nabojev po najnižji ceni — Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno.

Ceniki na zahtevo zastonj.

Na svetovni razstavi v St. Louis 1904 najvišja odlika „Grand Prix"

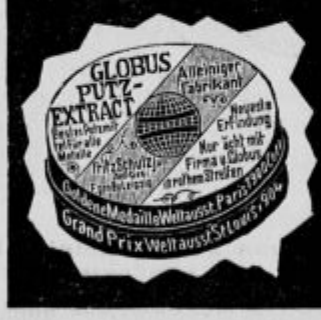

Globus-

čistilni ekstrakt

čisti boljše kakor vsako drugo kovinsko čistilo

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Hidrulične vidre in sesalke

Josip Weibl

J. Spreitzer-ja nasl.

LJUBLJANA, Slomškove ulice 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovšini v izdelovanje vseh v to stroke spadajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru obmejne omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelevode, železna okna, železne stole itd.

Specijaliteta: valjčni zastori in solnčne plahte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi operami brez vijakov.

1509 52—59

C. kr. moško in žensko učiteljišče v Ljubljani.

1920 2—1

Razglas.

A) Vpisovanje v **I. razred deške in dekliške vadnice** je

v soboto, dne 14. septembra

od **8.** do **10.** ure, **v otroški vrtec** ter v II., III. in IV. razred **obeh vadnic**

v ponedeljek, dne 16. septembra

od **8.** do **10.** ure v dotičnih učnih sobah.

B) Ker ni več prostora, ne bo v **začetku šolskega leta 1907/8 sprejemnega izpita za I. letnik moškega in ženskega učiteljišča.**

C) Gojenci in gojenke, ki so bili sprejeti **meseca julija** v I. letnik in dozdanji gojenci II., III. in IV. letnika se zglase

v ponedeljek, dne 16. septembra

in sicer gojenci ob **2.** uri, gojenke ob **4.** uri.

Ponavljalni izpiti so v **ponedeljek, 16. in v torek, 17. ssptembra.**

Na žensko učiteljišče se gojenke na novo ne sprejemajo, ker ni prostora.

Šolsko leto **1907/8** se prične **v sredo, dne 18. sept.** s slovesno sv. mašo.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljišča v Ljubljani.

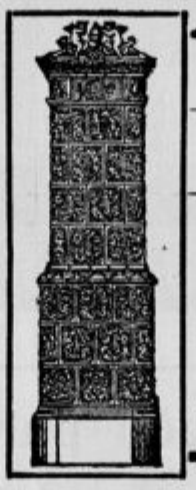

Ustanovljena l. 1888. **Tovarna pečij.** Ustanovljena l. 1888

založnik zveze ces. kralj. avstrijskih državnih uradnikov.

ALOJZIJ VEČAJ

LJUBLJANA. — Trnovo, Opekarska cesta, Veliki stradon štev. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom, častiti duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpriprostejših

prstenih pečij 1181 26—10

različnih vzorcev kakor ranaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban Ceniki na zahtevo brezplačno in franko

1931 3—1

Naznanilo.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice štev. 10) se prične **šolsko leto 1907/8** s slovesno službo božjo

dne 18. septembra 1907.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisavali **dne 17. septembra** od 9. do 12. ure.

Učencem, **ki so doslej obiskovali ta zavod,** se je javiti **dne 17. septembra dopoldne.**

Natančnejši pojasnila se nahajajo v razglasu v šolskem poslopju.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega svéta z dné 28. avgusta 1894. l., štev. 2854, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1907.

Anton Drukar mizar, Kranj, štev. 56

priporoča sl. p. n. občinstvu **svojo zalogo raznovrstne hišne oprave**

iz mehkega in trdega lesa.

Usoja si tudi sl. p. n. občinstvu naznaniti, da je **otvoril za mesto Kranj in okolico nov**

pogrebni zavod, kjer bo imel vedno na razpolago vsakovrstne **potrebščine za mrtvaške odre** od najbolj priprostih do najfinejših, kakor tudi **kovinaste krste,** ter vse v to stroko spadajoče potrebščine po **najnižjih cenah.**

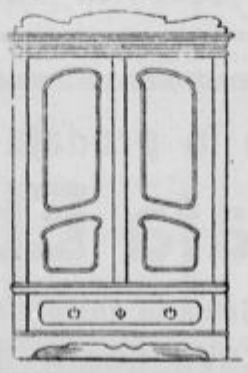

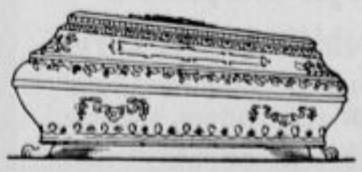

1916 6—2

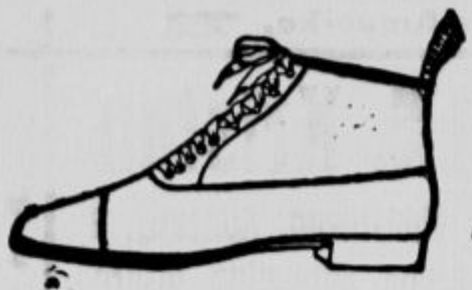

Prva in največja zaloga na Kranjskem FRAN SZANTNER

v Ljubljani, Šelenburgove ulice štev. 4

dobavlja kot znano **najboljše čevlje.**

Pri naročilih zadostuje pred. številka.

Zunanja naročila proti povzetju.

„Chick".

Pred. štev. 361. Usnje za voščenje s močnimi podplati K 9·50.
Pred. štev. 361 Ia. Boxcalf s angleškimi podplati K 12·50.

Pred. štev. 690. Irhovina s šivanimi podplati K 6·—.
Pred. štev. 720. Isti iz lakovine K 6·90.

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Neprileżni izdelki se zamenjajo.

„Moderno".

Pred. štev. 747. Cheorette s šivanimi podplati K 9·—.
Pred. štev. 745. Glasgow Chevreux s močnimi podplati K 11·—.

Pred. štev. 553. Sabakid K. 10·50
567 Ia. Boxcalf K 12·—
610. Lakovina K 12·—
(1323 19)

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo
na Simona Kmetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

FILIP LAZAR,

mizarski mojster, Jesenice, Gorenjsko

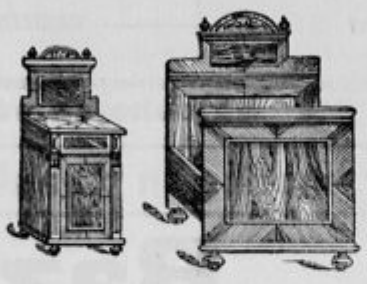

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo

veliko zalogo hišne oprave

iz mehkega in trdega lesa. **vsakovrstnih stolov, miz, madracev in žimnic.** — V zalogi imam veliko izbero

krst (mrtvaških trug)

od najpriprostejše do najfinejše in pa po **najnižjih cenah brez konkurence!**

832 11

Postavno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je

Thierryjev balzam

z zeleno znamko „redovnica".

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika špecijalna steklenica s patent. zamaškom K 5·— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in otekline vseh vrst. Cena: 2 lončka **K 3·60** se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar A Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinalnih drogerijah. 86 52—

Pri nakupovanju

suknenega in manufakturnega blaga

se opozarja na tvrdko

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice štev. 4.

811 52—25

Velika zaloga suknenih ostankov.

---

3 letno pismeno jamstvo! Brez konkurence v kakovosti!

5 kron!

Prva švicarska sistem Roskopf patent remont. ura s sidro z masivnim solidnim antimagnetiškim kolesjem na sidro, pristno emailiranim kazališčem (ne papirnato) z **varstveno plombo** zavarovano pristno **nikelnastim okovom, šanir-pokrovom čez** kolesje, 36 ur idoča (ne samo 12 ur) z okrašenimi in pozlačenimi kazalci, natančno regulirana, s 3 letnim pismenim jamstvom, komad K 5·—, 3 komadi K 14·—, s sekundnim kazalcem K 6·—, 3 kom. K 17·—, v pristno srebrnem okovu brez sekundnega kazalca K 10·50, 3 kom. K 28·—, s sekundnim kazalcem K 13·50, 3 kom. K 38·—.

Zamena dovoljena ali pa se vrne denar brez odbitka.

Razpošilja po povzetju 1166 20—14

prva tovarna ur c. in kr dvorni **Hanns Konrad** založnik

v Mostu (Brüx) štev. 1157 (Češko).

Odlikovan s c. kr. avstr. drž. orlom, zlatimi in srebrnimi razstavnimi svetinjami. - Ustanovlj. 1887.

Bogato ilustr. ceniki z nad 3000 slikami se na zahtevo pošljejo gratis in franko.

Steckenpferd-lilijskomlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečin n. L.

je in ostane glasom vsak dan došlih priznalnic **najuspešnejše** vseh medicinalnih mil proti mazuljem kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. 434 50—25

Trgovina z oblačilnim blagom!

Marija Rovšek,

Ljubljana, Kolodvorske ulice štev. 35 nasproti **„Tišlerjeve gostilne".** Največja zaloga izgotovljenih oblek, zimskih sukenj in havelokov **domačega izdelka.** — Velika izber **klobukov, kovčegov, dežnikov, čevljev, perila** in raznega druzega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav toplo preč. duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in z dežele, posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali prihajate nazaj, — Predno si nakupite obleko, oglejte si mojo zalogo in prepričali se bodete, da prodajam najboljše blago po zelo nizkih cenah brez konkurence.

Z velespoštovanjem 2519 52—39

Marija Rovšek, trgovka,
Kolodvorske ul. 35, nasproti „Tišlerjeve gostilne"

Morska vožnja samo 4½ dni.

Največji parnik na svetu

„LUSITANIA"

z **32.500** tonami in **70.000** konjskimi močmi
z štirimi vijaki

odpluje prvič iz Liverpola v New-York

7. septembra 1907.

Iz Ljubljane odhod v pondeljek 3. septembra 1907 preko Buchsa—Basela—Pariza—Havra—Liverpola v New-York.

Pojasnila in vozne liste daje edino-le

EDVARD KRISTAN

potovalna pisarna, Kolodvorske ulice 31.

1829 3—3

Morska vožnja samo 4½ dni.

1830 **Naprodaj sta** 12—5

2 križeva pota 2

eden 95 cm visok velja 65 gld.,
drugi 150 cm „ „ 200 „

pri Franca Tomanu, pozlatarju in podobarju **v Ljubljani, Valvazorjev trg I.**

---

744 52—19

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14

Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Odlikovan z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne **duhovniške obleke** iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo **izgotovljene obleke.** posebno na **haveloke** v največji izberi po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov

Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarje.

Elekrični obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir: **Mikloščeva cesta št. 6**
Telefon 154.
Delavnica: **Igriške ulice št. 8**

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznano reelno in fino po najnižjih cenah.

765 52—20

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 69

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Dobi se tudi kroj po životni meri.

Več mizarskih pomočnikov

sprejme takoj v trajno delo Filip Lazar, mizar, Jesenice, Gorenjsko. 1831 3—3

V najem se odda

gostilna in trgovina s špecerijskim blagom

na dobrem kraju pri grajenju nove dolenjske železnice. 1918 2—2

Kje pove upravništvo „Slovenca“.

Enonadstropna hiša

se proda v Ilirski Bistrici, najbolj primerna za kakega rokodelca. 1843 3-9

Več se izve pri g. **Josip Perkan,** posestnik in župan v Trnovem, Notranjsko.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajoče

osveževalno in mizno pijačo

pripravno za primešanje vinu, konjaku ali sadnim sokovom, za to opozarjamo na

MATTONLEV GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohladilno in oživajoče, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo (VIII.)

Izvirek: **Giesshübl Sauerbrunn,**

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lassnik-u** v Ljubljani 114 52—5

Da se izognejo prevaram, naj zahtevajo p. n. konsumentje, da se jim Giesshüblerjeve steklenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opaziti žig na zamašku.

Iz proste roke

se takoj proda pritlična hiša

na Selu št. 16 pri Ljubljani, močno zidana, tik velike ceste, jako pripravna za vsako obrt ali trgovino; pri hiši je vodnjak. — Več se izve ravnotam. 1865 2—2

Velikanske kunce

(domače zajce) plemenske in mladiče, belgijske in francoske pasme, ter one, ki so nastali vsled križanja teh pasem, oddaja po najnižjih cenah

5—3 **Rudolf Löwy v Središču (Sp. Štajer.)** 1804

---

4 kolarske pomočnike

proti dobri plači in 1770 4—4

4 učence

sprejme takoj v delo

Anton Sedlar, kolar v Novem mestu.

Seb. Unterhuber

v Ljubljani, Dunajska cesta 73 nasproti topničarski vojašnici

Ustanovljeno 1870. lastnik **Fr. Benque** Ustanovljeno 1870.

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov, podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

Telefon št. 237 priporoča se Telefon št. 237.

v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamenja (v različnih imitacijah), kakor: posamezne dele za **fasade, balkone; grobne spomenike** itd., **stopnice** po naročilu narejene z železno sestavo, **cementne cevi** (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; **plošče iz cementa** (Metallique), preproste in z raznimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzetje betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastonj in poštnine prosto. 1179 30—9

Ivan Ogrin

oblastveno konces. zidarski mojster in stavbeni podjetnik na Vrhniki (Kranjsko)

si dovoljujem naznanjati slavnemu občinstvu in vsem interesovanim korporacijam, da sem **povečal svojo stavbno podjetje** ter isto vsem modernim zahtevam primerno opremil.

Prevzemam izdelavo načrtov in proračunov ter izvršitev **zasebnih in javnih poslopij,** kakor stanovalnih hiš, vil, gospodarskih poslopij, cerkva, šol itd in vseh tozadevnih naprav, kakor napravo in ureditev cesta, kanalizacij itd.

Vse zgradbe izvršim solidno po modernih načelih in primernih nizkih cenah. 1207 13—11

Vedno naprej!

Vedno naprej!

je moje stalno načelo. Vsled posebnih ugodnosti pri izdelovanju perila morem v najkrajšem času in najceneje izvršiti cenjena naročila za

perilo za dame, gospode in otroke,

kakor tudi

posteljno perilo.

Častite dame naj se izvolijo s poskusnim nakupom prepričati o krasni izvršitvi in izredni ceni mojega perila, in uverjen sem, da bodo oskrbele tudi nadalje potrebščine v moji trgovini.

Koder pa se izdeluje perilo doma, priporočam svoje dobro

platno in bombaževino

dalje švicarske vezenine, namizne prte, srvlete, garniture za kavo, brisače, robce, nogovice, žoke itd. **po najnižji ceni.** 711 20—1

Z velespoštovanjem

ANTON ŠARC,

specialna trgovina za perilo ter opreme za neveste, Sv. Petra cesta št. 8.

Šivalnica: Sv. Petra nasip 7.

Prodajalnica in snažilnica: Kolodvorske ulice 8.

Vedno naprej!

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New York

je **proga**

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpnom in New Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec **vožnjo čez Kanado,** katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej štev. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 320 16—27

Zahtevajte brezplačno dopošiljatev mojega ilust **cenika z nad 1000 slikami.** — Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2 nav. velikosti. 611 24

Št. 365 srebrna damska remont. gl **3·50**

Št. 322 srebrna moška remont. **3·50**

Št. 337. srebrna s sidro 15 kamnov **5·—** dvojni plašč **6·50**

Št 341, srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna **7—9·50**

Anton Kiffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Izvoz v vse dežele. **Maribor L 5., Štajersko.**

Velik uspeh! : : : : : :

Nepričakovan učinek!

1000 in 1000 dam in gospodov, med temi umetnice svetovne slave, kot **Emmy Destinn,** kr. pr. dvorna operna pevka v Berolinu, **Gabr. Horvath,** kr. operna pevka v Pragi, **Marija Ziegler,** operetna pevka v Novem Yorku; veliko število **zdravnikov,** ki se odlikujejo na kosmet. polju, potrjujejo, da je **Feigl-ov**

Manol

milo brez sode

edino in doslej nedoseženo sredstvo v dosego čiste, cvetoče polti, brez peg, lišajev, agrcev.

Manol se dobiva v škatljah po **K 1·—, K 2·—** v lekarnah, drožerijah in parfumerijah.

Čudovito velik promet. Povsod sijajno uvedeno.

Glavna zaloga: Fran Vitek in drug.,

Praga, Vodičkova ulica 548.

V Ljubljani se dobiva pri A. Kancu in Ant. Korbarju, drožeriji. 568 25—22

Trgovski vajenec

1805 se sprejme takoj v trgovino železnine Karol Kavšeka nasl. 4—4

Schneider & Verovšek, Ljubljana

Lepo posestvo

s krasno **novo hišo,** hlevom, drvarnico, vodnjakom, 3 orale zemljišča, katero je deloma s sadnim drevjem in trtami nasajeno, tik okrajne ceste in 5 minut od velike železniške postaje **Grobelno** oddaljeno, kjer se nahaja tudi trgovina z mešanim blagom, se takoj brez obrti ali pa z obrtjo pod ugodnimi pogoji za K 13·600 proda. Več pove **Ivan Zupanc,** posestnik **v Grobelnem 37,** Štajersko. 1773

Matica v Pragi. Podružnica v Brnu.

1431 100—9

OSREDNJA BANKA ČESKIH HRANILNIC,

Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22.

(Ustřední banka českých spořitelen)

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/4 %. Kupovanje in prodaja vredn. papirjev. Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 % in 1/4 % upravne pristojbine. **Financiranje javnih podjetij.** Emisija lastnih **4 % bankovnih obligacij,** katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Telefon št. 12017.

Del. kap. 7,000.000·—

Telegrami: „Sporobanka“.

Deponiranje kavcij in vadij raznih vrst. Eskont menjic samo denarnih zavodov. Bankovne informacije in svete brezplačno.

Telefon št. 12017.

Patent 582 26—23 Hatschek

Skrilj-Eternit

asbestni cementni škrilj
Eternit tovarne
LUDWIG HATSCHEK

Najboljša streha sedanjosti. Najdalekosežneje poroštvo. Varna pred ognjem in viharji, kljubuje vsem vremenskim vplivom, ne potrebuje poprav, je lahka, lična in cena. Spričevala prve vrste. Zahtevajte vzorce in prospekte! — Glavno zastopstvo za južne pokrajine: **Delniška družba tvornice** portlant cementa Dovje in v Trstu, via Geppa 2. — Vprašanja naj se naslavljajo na založnika **Teodorja Korn,** krovca in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izvršujejo tudi **strelovodne naprave, kleparska in krovska dela** z različnimi materijalijami. Zaloga in zastopstvo v **Novem mestu Jos. Košiček.**

Nepremočljive pelerine
(za turistiko in lov)

iz velblodje dlake ali lodna, za gospe, gospode, deklice in dečke v **najboljši kakovosti,** priporočata

po solidnih cenah

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9.

965 10—9

Ne kupite nobene ure
dokler niste prejeli mojega velikega cenika

nikel. Roskopf uro	gl. 1·50
srebrno	„ 3·—
z dvojnim pokrovom	„ 4·—
z 3 srebr.	„ 5·—
plosk. jeklene ure	„ 3·50
prave Roskopf-patent.	„ 3·50
prave „Omega"	„ 9·50
srebr. oklopne verižice	„ 1·—
14karatne zlate ure	„ 8·50
14karatne zlate verižice	„ 10·—
14karatni zlati prstani	„ 2·—
stenske ure 70 cm	„ 3·50
z bitjem liki zvonu	„ 5·—
z godbo	„ 6·—
s kukavico	„ 2·50
kuhinjske ure	„ 2·20
budilke	„ 1·20
budilke ponoči sveteče	„ 1·60
z dvojnim zvoncem	„ 1·50
budilke z bitjem in zvonenjem liki zvonu	„ 2·50

Triletno pismeno jamstvo za neprimerno denar nazaj. Razpošilja po povzetju urar, zapriseženi sodni cenilec

Maks Böhmel, Dunaj, VI., Margarethenstr. 27 (v lastni hiši). Zahtevajte moj cenik z 2000 slikami zastonj in poštnine prosto. 788 52—7

Odlikovana
Prva kranjska tovarna za glasovirje
Hilšerjeve ul. 5 Ljubljana blizu Gradišča
Rudolfa A. Warbinek

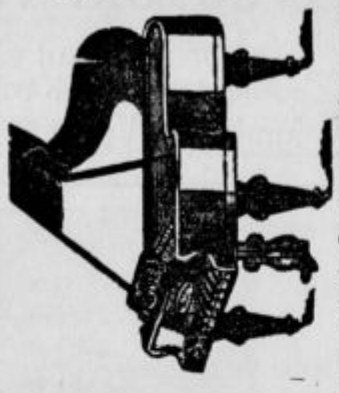

priporoča svoje izborne za vsa podnebja solidno zgrajene pianine, glasovirje in harmonije tudi samoigralne proti gotovini plačilu na obroke ali v najem.

Največja tovarna v južni Avstriji. — Poroštvo 6 let. — Izvoz v vse dežele. — Popravila in vglaševanje se izvrše najtočneje in računajo najceneje.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših façonah in v velikih izberah

priporoča 112 52—28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje!!

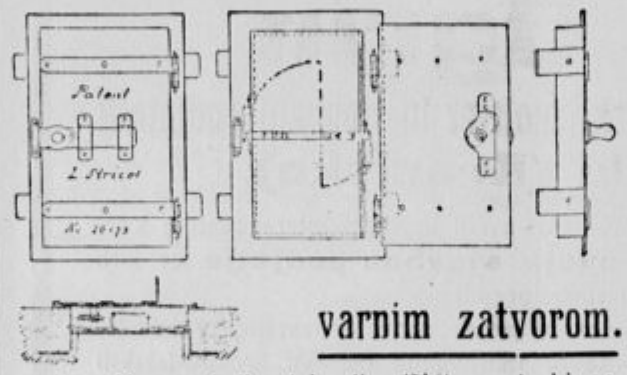

Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt dimnik, kjer je tudi **vsaka nevarnost po ognju izključena,** omogočujejo samo

patentna dimniška dvojnata vrata s trojnatim proti ognju varnim zatvorom.

(C. kr. avstr. patent štev. 20.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko daje vstaviti v novih ali pa že v starih poslopjih so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dimniškim vratom prednost pred vsemi drugimi. — Pojasnila daje

L. Stricel, dimnikarski mojster.

1505 7—2

Patentna vrata se dobivajo v železninskih trgovinah gg.: **Golob,** Wolfove ulice. **Golob,** Mestni trg. **Nagy,** Vodnikov trg. **Sušnik,** Zaloška cesta; **Stupica,** Marije Terezije cesta in Križevniški trg. **Schneider-Verovšek,** Dunajska cesta — Naročila sprejema tudi **L. Stricel.**

Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po pat. zakonu.

Franc Keber
urar in trgovec z zlatnino in srebrnino

Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Zahtevajte veliki najnovejši **cenik,** ki ga vsak dan razpošiljam brezplačno in poštnine prosto.

52—40 2696

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu
Avgusta Agnola v Ljubljani
Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca"

se priporoča prečastiti **duhovščini** in cerkvenim **predstojništvom** kakor p. n. **občinstvu** za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za **steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno** ter **portalno steklarstvo** kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1731 52—11

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spričevala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Mikuláškova
LIBUŠE

Novo zboljšani, zakonito zajamčeni nedosežni zobni creme.

Dobiva se v lekarnah, drožerijah in parfumerijah. Cena **25 kr.**

1403 (10—4)

Geslo in zadača vsakega zavednega Slovana bodi vporaba tega domačega izdelka:

V Ljubljani
trgovina
- Vaso Petričič -
(tudi na debelo).

Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR
v Ljubljani

Pred škofijo štev. 19. — Stari trg štev. 4. Prešernove ulice štev. 4. 163 52—39

Popravila točno in cene.

Fotografični zavod
Julij Müller
ustanovljen v letu 1870

uljudno naznanja svojim cenj. odjemalcem, da ostane do 1. nov. za nove posnetke radi prezidave in razširjenja, zaprt; pač pa se sprejemajo poznejša in druga naročila v poslopju „Hotela Lloyda" nasproti „Hotel Uniona".

1754 6

Cementarna na Pešati **A. ZAJEC** p. Ool pri Ljubljani.

Slavnim cestnim odborom in županstvom priporočam **zalogo cementnih cevi** (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., miljne in kilometrske kamne po jako ugodnih cenah.

Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, huhinje in hodnike, krasne **mozaik plošče** v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3—5 za 1 m².

Izdelujem tudi brušene in polirane **„marmornate mozaik plošče",** ki prekašajo v lepoti vse druge tlakove, m² po K 6—12. Trotoar krog cerkvenega zidu (K 3 za m²) zabranja vlago v cerkvah. — Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna, krasne križe poljubne velikosti z vdelanim železjem za na pokopališča iz imitiranega granita in marmorja, grobne spomenike in okvirje, korita za živino in drugo cementno blago. 641 18

Proračuni zastonj in franko. Ceniki in vzorci na zahtevo.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.